

EL MIRALL

núm. 91

500 ptes

Dossier

El model de televisió
de Balears, a debat

Itineraris

Per la ruta de
Valldemossa

Història viva

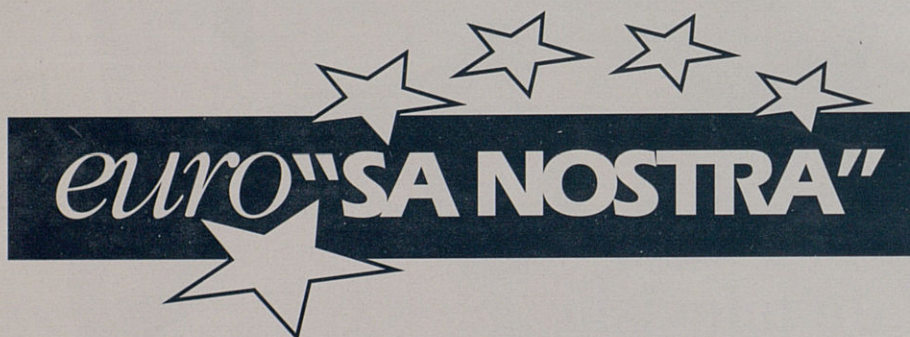
El Sindicat i l'alçament
forà a Mallorca

Seccions: música, llibres, cinema, miscel·lània d'actualitat i ecologia

A Balears, ha nascut un servei únic.

"SA NOSTRA" ha creat per a vostè un servei que no té preu. Un servei gratuït d'informació i assessorament que vol donar-li a conèixer la cara i la creu de la moneda única, així com proporcionar a **empreses, comerços, particulars i professionals de Balears** tota la informació necessària per fer front als importants canvis que suposa la implantació de l'EURO. Un servei que forma part de l'ampli programa EURO "SA NOSTRA", el qual ja hem començat a desenvolupar, en benefici

de totes les persones que integren la nostra comunitat.

Volem informar-lo des de Balears perquè tregui profit d'Europa.

*Per a més informació sobre l'Euro, pot adreçar-se a qualsevol oficina de "SA NOSTRA", al servei **fon** "SA NOSTRA", tel: 901 18 00 18 o al Gabinet per a la Moneda Única, tel: 17 19 38, fax: 17 17 89, e-mail: euro@sanostra.es*

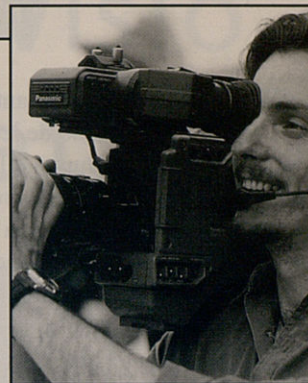
**"SA
NOS
TRA"**

CAIXA DE BALEARS

Dossier 5

EL MODEL DE TV A LES BALEARS

L'Obra Cultural Balear i l'associació Voltor varen organitzar, el passat mes de febrer, el III Seminari sobre llengua i model de televisió, en el qual es va parlar de l'estat dels mitjans audiovisuals a les Balears, del marc legal de les televisions i de les noves tecnologies. A més a més, el dossier inclou el manifest *Per una televisió institucional de Mallorca* i un article sobre l'actual situació de Voltor.

Edita:
OBRA CULTURAL BALEAR

Publica:
Associació EL MIRALL
C/ de la Impremta, 1, Pral. 2a
07001 Palma

President: Ferran Gomila
Editor: Mateu Morro

Producció, Administració i Publicitat:

C/ de la Impremta, 1
07001 Palma (Mallorca)
Tel.: (971) 725937
Telefax: (971) 719385
Apartat de correus 179
07080 Palma (Mallorca)

Delegació a Barcelona:

C/ de la Montcada, 20
(Palau Dalmaes)
08003 Barcelona

Delegació a València:

C/ de Moratín, 15
46001 València

Adreça de l'OCB a Internet
<http://www.portal.com/ocb>

Director:

Gaspar Valero i Martí

Redactora en cap:

Joana Mas i Sastre

Secretari de redacció:

Tomeu Martí i Florit

Consell de redacció / col·laboradors

Francesc Bujosa
Catalina Valriu
Antoni Ginard
David Ginard
Antoni Marimon
Biel Mesquida
Mateu Morro

Publicitat: Santi Adrover

Els articles publicats en aquesta revista expressen únicament l'opinió dels autors.

Coberta: A.F. Molina (Col·lecció Javier Gastalver)

Fotos: Pep Pastor

Disseny: Carles Oubiña

Maquetació i Fotocomposició:

Documenta Balear SA

Impressió:

Xisco Arts Gràfiques
C/ del Baix Riera, 1-A, Palma.
Tel.: 475754

Dipòsit Legal: PM 10-1987

4 Editorial

MISCEL·LÀNIA
D'ACTUALITAT
19

Aquesta és una secció que inclou una mica de tot: comentaris sobre qüestions polítiques, notícies breus, turisme, solidaritat i altres temes.

Entrevista 25

ALEXANDRE MIQUEL

és entrevistat per Joan Fullana. Miquel parla d'immigració, d'actituds racistes per desterrar i de les accions que desenvolupa SOS Racisme en favor de la igualtat entre les persones independentment de l'àrea geogràfica de procedència.

32 Història viva

Guillem Morro ens apropa el Sindicat i l'alçament forà a la Mallorca de mitjan segle XV. Documenta Balear acaba de publicar un llibre d'investigació sobre aquest fet històric.

I-IV Notícies
de l'Obra

itineraris 36

PER LA RUTA DE VALLDEMOSSA

Gaspar Valero ha dissenyat una sèrie de recorreguts per la Part Forana de Mallorca per als alumnes de l'ICE.

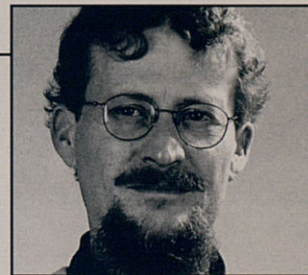
Aquests mateixos itineraris, els ha adaptat per a la nostra revista. En aquest número, ens passejarem per Valldemossa.

ECOLOGIA 22

Universitat de les
Illes Balears

Servei de Biblioteca i
Documentació
Edifici Guillem Cifre
de Colonya

Tendències

Música

Àlex Volney 39

Art

Cristina Ros 40

Cinema

Pau Rosselló 42

Llibres

Biel Mesquida 44

La Botiga

El Mirall 46

Temps de col·laboració

Que, després de tants d'anys de constitució de les autonomies, Catalunya, el País Valencià i les Illes Balears, tres països que posseeixen una mateixa llengua i cultura, no hagin estat capaços d'establir polítiques culturals conjuntes és una expressió de les limitacions del procés polític dels darrers anys. És obvi que a cada un dels indrets la situació és diferent, però res pot justificar aquest mutu girar-se l'esquena. La nostra cultura, especialment allà on és més dèbil, no es pot permetre la inexistència de polítiques conjuntes que abastin tot el seu territori. El que passa és que aquests acords no són possibles si no hi ha una disposició política a complir funcions nacionalitzadores en el propi àmbit de cada comunitat.

marc polític que garantis l'alternança a les institucions ha tengut conseqüències nefastes per a la recuperació lingüística i cultural. La dreta governant sovint ha jugat obertament en contra de la pròpia cultura. Per això el fet que des del Consell de Mallorca s'hagin pogut dur iniciatives innovadores és important. Damià Pons ha plantejat una completa proposta de relació amb la Generalitat de Catalunya, les Diputacions catalanes i el Govern d'Andorra. La proposta cerca promoure l'existència d'una cultura en llengua catalana que sigui altament creativa i amb capacitat d'assolir una difusió i un arrelament intensos en el si de la pròpia societat. El conveni amb la Generalitat pretén fer efectiva, entre moltes altres coses, la presència

de la producció cultural mallorquina a Madrid a través de la llibreria Blanquerna. La proposta està ben elaborada, és intel·ligent, no és molt costosa i és possible. La idea central és facilitar els intercanvis i, pel que a Mallorca respecta, obrir un mercat de sis milions de potencials consumidors culturals, amb implicacions cap al món editorial, les arts plàstiques, la producció discogràfica i cinematogràfica, el teatre, etc. La presència organitzada a Barcelona de la cultura feta a Mallorca ha de tenir conseqüències molt positives. És cert que no per això els nostres escriptors o els nostres grups musicals seran millors o pitjors, però tendran al davant horitzons més oberts i se'ls obriran noves perspectives.

Escissió social i identitat

La incapacitat de les institucions d'articular propostes culturals conjuntes és el reflex de la inexistència d'una voluntat de reconstruir nacionalment el propi territori

Enguanys es commemora el cinquantè aniversari de la proclamació universal dels drets humans. Una data memorable que les Nacions Unides han volgut celebrar sota el lema "Tots els drets per a tothom". D'altra banda, les Illes Balears de cada cop són més solidàries envers el Tercer Món: les institucions cada any augmenten la seva aportació als programes de cooperació. La pobresa, les malalties endèmiques, la fam, la injustícia, ens colpeixen i ens fan prendre posicions actives.

Les Balears tenen l'aire de societat rica, de diner abundós i de bona qualitat de vida. I en part deu ésser així: els negocis no minven, més aviat creixen. Però sota el desenvolupisme, sota el llançament de l'activitat econòmica, hi sobreviuen realitats que no tenen res a envejar de les que ens pensam exclusives del Tercer Món. Creixem, de cada cop vénen

més turistes, però aquesta expansió és compartida per tothom? És cert que vivim en el millor dels mons possibles? L'expresident González deia mig en broma que tots els illencs haurien de pagar un impost per viure-hi. No ho manifesten així les enquestes que palesen les grans deficiències a la

infraestructura sanitària i educativa, o unes pensions i uns salaris ben per sota de les mitjanes estatals. Intuïm que hi ha molts de doblers però que alhora hi ha moltes situacions d'extrema manca de assistència, de marginació i de pobresa, agreu-

jades pels dèficits d'infraestructures que la manca d'inversió pública ha fet créixer: persones que cada cop són més posades a un costat, marginades en el ple sentit del mot, o que simplement tenen uns ingressos molt per davall de les necessitats familiars. Parlar d'autogovern o de règim fiscal propi és també parlar d'això.

Dit d'una altra manera: la incapacitat de les institucions d'articular propostes culturals conjuntes és, amb l'excepció evident de la Generalitat de Catalunya, el reflex de la inexistència d'una voluntat de reconstruir nacionalment el propi territori. Al País Valencià i les Balears, salvant les diferències, l'aversion o la indiferència a crear espais de col·laboració és un aspecte més de l'autoodi i la despersonalització imperants.

L'absència a les Illes Balears d'un

Les Illes Balears de cada cop són més solidàries amb el Tercer Món

El model de televisió balear, a debat

La televisió del segle XXI, de Lluís Recoder; El conveni signat entre el Govern Balear i TVE, de Maties Oliver; Voltor, l'estat de la qüestió, d'Antoni Mir; La llengua del Canal 4 TV, de Joan Seguí; Les televisions locals i el model de Mallorca, d'Antoni Busquets; i el manifest

Per una televisió institucional a Mallorca són els articles que integren el dossier especial d'aquest número, dedicat al III Seminari de Llengua i model de televisió que varen organitzar el passat mes de febrer l'Obra Cultural Balear i l'associació Voltor.

DOSSIER
●●●

La televisió del segle XXI

El canvi normatiu dels audiovisuals a Espanya

El món de les telecomunicacions es troba en un moment d'efervescència i de canvi tecnològic, en el qual els nous conceptes en matèria de telecomunicacions aplicats al món audiovisual canvien a una velocitat impressionant. Fa aproximada-

ment dos anys tothom parlava del cable, fa un any ja ningú parlava del cable i tothom parlava del satèl·lit, i en aquests moments ja no es parla de la televisió digital per satèl·lit i el futur és la televisió digital terrestre.

És un món convuls, no només per les noves tecnologies sinó també perquè estam en un moment de canvi a la Unió Europea, la qual ha encetat un procés de liberalització de les telecomunicacions i aquest procés ha tengut una repercussió molt contundent en l'obertura dels mercats a Espanya, en l'obertura d'una sèrie de serveis que fins ara es prestaven en un règim de monopoli. Tot plegat, les tecnologies i el procés de liberalització comunitari, també espanyol, conformen aquest panorama, que està comportant una sèrie de canvis a nivell legislatiu molt importants. Moltes vegades, fins i tot els que intervenim en el procés legislatiu, tenim grans dificultats per entendre la tecnologia per la qual estam legislant i hem de fer grans esforços, que anam

Lluís Recoder és diputat al Congrés de Madrid per CiU.

resolent amb major o menor fortuna. Som en un moment d'una gran activitat legislativa a causa de tot això i, a més, per un segon fet. Fa aproximadament dos anys hi va haver un canvi

de majoria al Parlament espanyol, i el nou govern té intenció de canviar algunes coses que, des de la seva perspectiva, han de ser canviades en relació amb el que va fer l'anterior govern.

S'ha iniciat la modificació de la Llei de tercers canals que regula el món de les televisions autonòmiques. Fa gairebé quinze anys va permetre que a nivell espanyol apareguessin les primeres televisions d'àmbit autonòmic, les quals varen trencar el tradicional monopoli de TVE amb el seu primer i segon canal.

La modificació en curs té una sèrie d'objectius fonamentals. En primer lloc, per al PP era interessant que aquests canals poguessin ser gestionats d'una forma privada. La Llei de 1983 permet un sol canal per Comunitat Autònoma necessàriament de gestió pública. La Comunitat de Madrid, governada pel PP, ja va presentar a l'inici d'aquesta legislatura una iniciativa al Congrés dels diputats per permetre'n la privatització. A aquesta iniciativa, que ja

PAPERS PINTATS I PINTURES

Casa Pomar Flores

ARTICLES PER A ARTISTES
VASES I MOTLLURES

SANT MIQUEL, 77 - Telèfon 72 14 83 - Fax 71 93 12
07002 PALMA DE MALLORCA

Ses Puelles
Estudi
de
Perruqueria

Carrer de Navarra, núm. 3, 1r - 07003 Palma - Tel. 71 80 37

s'està tramitant, s'afegeix la iniciativa més àmplia del Govern central que permetrà, en el cas que s'aprovi, que els canals autonòmics puguin ser gestionats de forma privada, si així ho decideix la mateixa comunitat autònoma. Ja hi ha comunitats que han anunciat la privatització dels seus canals i n'hi ha d'altres que no tenen cap interès de considerar el tema en aquest moment. És una proposta que a nosaltres ens sembla bé, en tant que incrementa l'espai de decisió de cada comunitat autònoma, i li donarem suport. També els he de dir que si el PP va presentar la proposta va ser amb el coneixement i l'acord previ amb CiU.

En segon lloc, la llei del 98, en cas que s'aprovi, permetrà que hi hagi dos canals autonòmics amb tecnologia analògica. Això, en el cas de les comunitats autònomes que ja tenen en funcionament un segon canal autonòmic (com Catalunya amb el Canal 33, o el País Basc amb el canal Euskal-Telebista 2, o Notícies 9 de la televisió valenciana) permetrà que aquests canals, que d'alguna manera són alegal, entrin en una via de legalitat des del moment

El Centre de Comunicacions de la Generalitat transporta el senyal de TV3 i C33.

que tinguin una llei marc que els empari. D'altra banda, les comunitats que vulguin crear un segon canal, perquè ja en tenen un de primer, podran donar un pas endavant.

Aquesta reforma introdueix una disposició, que no era a la Llei del 83, que permet que les comunitats autònomes tinguin espais radioelèctrics contigus. Catalans, illencs i

valencians tenim aquesta contigüitat en l'espai radioelèctric i, en aquests casos, es permet que una comunitat amb TV pròpia pugui subscriure un conveni amb la comunitat que té aquest

espai contigu per emetre un o més programes, és a dir, es podrà emetre una programació específica per a aquella comunitat.

Amb la llei anterior, això no era permès. Ara bé, com tantes coses en l'àmbit de les telecomunicacions aplicat a l'audiovisual, la realitat ha anat per davant de la norma. Fa un moment parlàvem d'un

segon canal que no era legal però que existia. Aniran sortint altres aspectes on la realitat s'ha imposat i que no han tengut l'empara legal necessària. Un cas molt clar és la feina que

està fent Vòltor a les illes amb la recepció dels senyals de televisió i ràdio de fora de Balears. Això quedarà clarificat en el Projecte de llei que hem pactat amb el Partit Popular.

Vull subratllar el tema del doble finançament, per la importància futura que tindrà. En aquesta llei tornen a introduir que les televisions de caràcter públic no puguin tenir finançament per subvenció de qualsevol Administració, local, insular, autonòmica o estatal, i alhora també finançar-se amb publicitat. S'ha d'optar per una de les dues vies. En el text presentat, però, s'ha pactat una esmena que, si bé condiciona com a principi general el doble finançament de les televisions públiques, estableix una excepció: quan s'emeti una programació que tenguin el caràcter de servei públic es permetrà la subvenció pública. S'hi defineix, d'una manera molt general, el concepte de servei públic: quan la programació tenguin interès social, cultural o informatiu i de promoció de les llengües oficials pròpies de les comunitats autònomes. Hem pretès que el fet que una televisió autonòmica emeti amb la llengua

•
*La Llei de tercers
canals va permetre
les primeres
televisions
autonòmiques*
•••

Optica Euxa

MULTIOPTICAS

**50 ANYS
AL VOSTRE SERVEI**

carrer dels Oms, 26
Tel. 72 15 57
07003 Palma de Mallorca

pròpia de la comunitat autònoma, que pot ser majoritària o no, però que en el conjunt de l'Estat és una llengua minoritària, s'entengui com a promoció d'una llengua que mereix ser protegida. Aquesta llei està en tramitació en aquest moment, encara no se n'han iniciat els treballs de debat parlamentari, estam en període de presentació d'esmenes, però si no hi ha novetat al final del mes de juny podria estar aprovada i publicada al BOE. Tampoc preveig que sigui una llei que tenguí una oposició especial per part d'altres grups parlamentaris o que sigui objecte d'una gran oposició.

Anem a un segon aspecte, el tema de les televisions locals. A diferència de les televisions autonòmiques, no hi ha cap llei en marxa, però hi ha hagut un intent de modificació que ha quedat pel camí. La llei vigent que tenim és la del 1995, i permetia dues llicències per municipi, eren llicències de la comunitat autònoma, i d'aquestes, n'hi havia una que era pública, o sigui, gestionada per l'ajuntament, i una altra que podia ser privada.

El seu principi general és que les televisions locals

han de tenir un àmbit estricte de municipi. Nosaltres varem introduir una excepció, que permetia que mitjançant l'acord de municipis contigus es pogués superar aquell àmbit. Ho fèrem pensant en dues realitats a les quals calia

donar un tractament especial, com eren el fet comarcal a Catalunya i el fet insular a les Balears, en aquest cas pensàvem en les televisions insulars. Va ser una negociació complexa, el PSOE no n'era especialment partidari i tenia un concepte bastant restrictiu de la televisió local, però al final es va obrir una via, reconec que complexa perquè exigeix l'acord de tots els ajuntaments que vulguin rebre aquesta televisió, però que malgrat la complexitat permet que puguin existir televisions d'àmbit comarcal i, en el cas de vostès, d'àmbit insular.

En aquesta legislatura, hi va haver un intent per part del

govern del PP de modificar aquesta llei de televisions locals. El model de televisió local del PP se situava

molt lluny del model del PSOE. El model socialista era un model de televisió local que crec basat en una visió municipi-

pal, equiparava la televisió local a la municipal. És el model implantat a Andalusia. Majoritàriament, allà són de gestió municipal, un model diferent al de Catalunya. El model català va néixer fa desset anys amb televisions que sorgiren d'iniciatives de la societat civil, gent preocupada per la promoció de la llengua, la

cultura, la realitat local, amb ganes de cobrir un espai informatiu que no estava cobert per altres tipus de cadenes, so-

vint sense ànim de lucre. Per això varem aconseguir aquesta fórmula transaccional de dues llicències, quan el primer projecte només en contemplava una. El model del PP és molt allunyat del

socialista, bastant allunyat del nostre model, i en aquesta legislatura el PP va plantejar un projecte de llei molt novedós perquè incloïa, entre altres coses, la desaparició com a servei públic de les televisions locals i establia que seria un servei d'interès general i sotmès no a concessió sinó a autorització; obria l'espectre de freqüències a tantes com cabessin a l'espectre radioelèctric, i desapareixia la limitació de dues llicències de la Llei del 95, de manera que el Plan Nacional de Frecuencias n'establís el nombre a cada part del territori; imposava una limitació que impedia el doble finançament de les televisions de caràcter públic. La veritat és que fou un projecte de llei en el qual el PP es va equivocar, perquè el va presentar al Congrés dels Diputats sense haver-se encomanat a ningú. Nosaltres hi manteníem greus discrepàncies que varen dur a una negociació, a un acord PP-CiU, que obligava el Govern a rebaixar notablement en la tramitació parlamentària els plantejaments del seu projecte de llei. I això va dur al fet que el mes d'agost de 1997 entràs al Congrés dels

Si s'aprova la llei de 1998 hi podrà haver dos canals autonòmics

•••

Per a les televisions locals no hi ha cap nova llei en marxa

•••

salomart s.l.

MANUFACTURES EN PELL I MARROQUINERIA
CA N'ADRIÀ, S/N - STA. MARIA DEL CAMÍ
TELÈFON (971) 62 12 15 - MALLORCA

Jaume Salom Bover

Plaça Rosselló, 4A, 3r
Tel. 72 33 56
Fax 71 89 01
07002 Palma (Mallorca)

- Plànols Topogràfics
 - Medicions
 - Replanteigs
- Fotografies Aèries
 - Verticals
 - Panoràmiques
- Publicitat Aèria
- Peritatges
- Valoracions
- Projectes Agrícoles
- Estudis Mediambient

Diputats un escrit on el Govern retirava del debat parlamentari el Projecte de llei de televisions locals. S'adueïen raons tècniques, però pens que el PP, davant la impossibilitat de poder fer una modificació legal que satisfés les seves aspiracions en aquest tema, va optar per retirar el projecte. Per tant en aquest moment existeix una llei, la del 95, que és la que s'ha d'aplicar. A Catalunya hem tengut moltes dificultats per aplicar-la. Vàrem dictar un decret que la desenvolupava a l'àmbit català, vàrem iniciar el procés de concessions al qual es va presentar molta gent, moltes empreses, moltes associacions, molts de ciutadans, que volien tenir llicència, i en el moment que aquest procés ja estava molt avançat es varen demanar les freqüències a la Secretaria general de telecomunicacions i ens varen dir que no les donava, adduint motius molt contradictoris. En primer lloc, ens varen dir que no tenien el Plan Nacional de frecuencias ultimat. Després, ens varen acabar dient que el decret no els agradava i que, per tant, ens el recorrien al contenciós administratiu, al Tribunal Superior de Justí-

cia de Catalunya, i que, si no modificàvem determinats aspectes, no ens donarien les llicències. Tot plegat ha creat una certa confusió, encara que finalment

molts d'anys, com és finançar i gestionar uns repetidors que permeten la recepció del senyal televisiu que els arriba de fora, és el tema del transport del senyal te-

exactament el mateix. I aquí, a les Balears, tenen vostès la xarxa de repetidors gestionada per Voltor, i al País Valencià hi ha una cosa similar. Legalment existeix aquest monopoli reservat a favor de Retevisión, però s'acabarà al final de 1999 quan es liberalitzarà el transport del senyal televisiu. A Retevisión, se li ha obert una nova via de negoci com és la segona llicència de telefonia bàsica, podrà continuar prestant aquest servei de transport de senyal, però legalment el podrà prestar també qui tenguí xarxa i tenguí clients que li encarreguin la gestió d'aquest senyal. Una altra qüestió que, avançant-nos al procés de liberalització, estam a punt de resoldre amb la Llei general de telecomunicacions és la legalització de les xarxes autonòmiques públiques existents. En el nostre cas, seria la xarxa del Centre de Telecomunicacions; en el cas basc, la xarxa d'Euskaltel. Per tant, estam en un moment d'obertura d'un servei, obrint la possibilitat que es pugui prestar per part de qui tenguí la capacitat i els elements tècnics per fer-ho. La Televisió digital terres-

Al final de 1999 es liberalitzarà el transport del senyal televisiu.

hem arribat a un acord amb ells i sembla que al capdavant tendrem les llicències. Un acord emmarcat en un acord més ampli en matèria de televisió, on cal incloure el tema de les autonòmiques, la llei general de telecomunicacions, la transposició d'una directiva comunitària anomenada Televisió Sense Fronteres, i d'altres. També pot ser del seu interès, i molt especialment de la gent i les institucions de Mallorca i de les Balears, que en general està fent una feina encomiable des de fa

levisiu. Aquesta és una de les situacions on la realitat ha anat molt per davant de la llei. Perquè la Llei d'ordenació de les telecomunicacions (1988) deia que s'atorgava una llicència amb caràcter exclusiu per a tot el territori de l'Estat a una empresa, Retevisión. Malgrat això que deia la Llei, a Catalunya tenim el Centre de Telecomunicacions de la Generalitat, que transporta i reparteix el senyal de TV3 i C33. Al País Basc tenen una empresa que es diu Euskaltel que fa

Roldan

Cream espais para conviure

Eusebi Estada, 66-68

07004 Palma de Mallorca

Tlf.: (971) 20 98 13

Fax: (971) 75 38 50

- PLANIFICACIÓ I PROJECCIÓ D'ESPAIS
- EQUIPAMENTS PROFESSIONALS
- INFRASTRUCTURA
- COMPLEMENTS
- INSTAL·LACIONS INTEGRALS
- COL·LECTIVITATS
- BIBLIOTEQUES I ARXIVS
- HOTELERIA I RESTAURACIÓ
- GARANTIA POST-VENDA

tre és el concepte més novedós, és el futur. No vol dir que això elimini la importància de les altres tecnologies existents, sigui l'analogica o sigui la televisió normal i corrent, sigui el satèl·lit, sigui el satèl·lit digital o sigui el cable. És la tecnologia a la qual s'aniran adaptant progressivament les televisions convencionals, públiques o privades, que en aquests moments existeixen i que arriben a les nostres llars. És un procés del qual n'hi ha que diuen que durarà deu anys, i

n'hi ha que diuen que en durarà menys. Però en aquest moment ja està en fase de planificació, ja hem adoptat algunes decisions que condicionen el desenvolupament d'aquesta televisió: l'increment de la qualitat de recepció a casa del ciutadà, que suposarà la tecnologia digital, i l'increment de les possibilitats de recepció de cadenes. En el cas català, que conec més i que puc posar com a exemple, perquè a través del Centre de Telecomunicacions de la Generalitat ja s'ha fet una planificació de freqüències, això ens permetrà uns cinquanta canals aproximadament. En conversa absolutament informal amb els tècnics que han fet la planificació a Catalunya, a les illes podria representar uns quaranta canals, però també es podria arribar a cinquanta. Quaranta perquè, a causa de la insularitat, a través del mar són molt fàcils les interferèn-

cies, i potser s'hauria de limitar més l'espectre, entre 40 i 50.

En aquest tema, ja s'han anat prenent decisions de cara al futur. La Llei d'acompanyament dels pressuposts generals de l'Estat ja va incloure una previsió segons la qual, quan es comencin a atorgar les llicències de televisió digital, les d'àmbit estatal seran concedides per l'Administració general de l'Estat i les d'àmbit autonòmic o local per l'administració autonòmica. Segona decisió, aquesta inclosa a la nova llei

El principi general de les locals és que han de tenir àmbit de municipi

general de telecomunicacions: L'Estat, quan faci la planificació, té l'obligació de dividir la banda en dos àmbits: un seria el de les televisions d'àmbit estatal, i l'altre, per a la televisió autonòmica o local. Per tant, en el cas hipotètic d'una comunitat on la planificació permet la recepció de 50 canals de televisió digital, segons la previsió de la llei general de telecomunicacions, 25 d'aquests canals serien per a televisions estatals (entre d'altres, hi passarien les televisions estatals que ja existeixen) i 25 serien per a les televisions de caire autonòmic o local.

Estam en un món on les barreres van desapareixent i les lleis que permeten només fórmules rígides estan destinades a desaparèixer. Vull dir amb això que en el futur i en un futur proper no

ha d'existir cap limitació legal perquè una comunitat autònoma pugui decidir que les televisions locals seran de municipi, que les televisions locals no seran de municipi perquè seran comarcals, o que les televisions locals o autonòmiques no seran ni locals ni autonòmiques, sinó que a més seran insulars. Això, la tecnologia digital ho permet perfectament, sense perjudicar les televisions d'àmbit local, però s'haurà de contemplar en el futur desenvolupament legislatiu.

De totes les telecomunicacions vigents, l'única que a la llarga, superarà una de preexistent és la digital terrestre, perquè vendrà a substituir la televisió analògica. Per entendre'ns, tots recordam els discs monoaurals que varen ser superats pels discs estèreo. Si tenies un tocadiscs monoaural podies sentir un

disc estèreo, però no podies apreciar-lo amb tota la perfecció del so. Podríem fer la mateixa comparació entre el

vinil i els compactes de tecnologia digital. En aquest cas de la televisió terrestre digital hi haurà una superació. En els altres casos estam parlant de tecnologies que competiran.

El cable té molts avantatges. En primer lloc, la banda, la capacitat de les xarxes de cable és amplíssima. En segon lloc, la gran quantitat de serveis que entren

pel cable. El cable no serveix només per transportar el senyal de televisió, el cable serveix per connectar-te a Internet, per poder rebre una sèrie de serveis interactius o el telèfon. A més, el cable és una via de desenvolupament industrial. El problema del cable és el cost de les inversions. Les xarxes de cable són unes xarxes cares i que estan un temps a amortitzar-se. Són unes xarxes, per tant, d'expansió lenta, encara que a nivell d'estat Telefònica en el seu moment va aprovar un pla que la va

dur a estendre una xarxa troncal. És a dir, la xarxa principal, l'autopista de 50.000 km. El que passa és que li falten tots els capil·lars, arribar a sortir del carrer principal de les ciutats, estendre's per la ciutat i arribar a les cases. Però això amb la Llei del cable es desenvolupa, el cable era de desenvolupament impossible fins fa aproximadament un any i mig perquè el cost de la inversió feia que ningú es volgués arriscar si no tenia un marc clar i, el marc legal, el vàrem acabar d'aprovar al final de l'anterior legislatura. Ara s'ha iniciat el procés de concessions. A Catalunya vàrem fer les primeres el juliol de l'any 1997 i en aquest moment la xarxa s'està estenent. Vull dir amb això que el cable no és mort, sinó que està avançant i té futur. En conjunt, encara hi ha d'haver una gran clarificació del panorama.

Lluís Recoder, portaveu adjunt del Grup Parlamentari Català

El monopoli de Retevisión s'acabarà al final de 1999

El conveni signat entre el Govern Balear i TVE

L'Obra Cultural Balear, des que va impulsar la mobilització per la qual es va crear Voltor l'any 1984, va demanar de l'Executiu autonòmic rebre TV3 i les ràdios i les televisions en català de fora de Mallorca. En aquell primer manifest ja es demanava que el Govern Balear, aprofitant

la Llei de tercers canals, creàs un instrument d'expressió propi a través d'un mitjà de comunicació, ja que enteníem que en una autonomia com Balears, amb la pluriinsularitat, les arrels històriques i la llengua pròpia, era indispensable una forma de TV institucional.

Això no va ser atès pels diversos governs del PP, que han duit la comunitat des de la concessió de l'autonomia l'any 1983, i l'OCB, a través de les seves mobilitzacions, ha continuat demanant una espècie de televisió autonòmica, que hem denominat *a la carta*, perquè no es tractava de crear un gran aparell ni una emissora pròpiament dita amb uns costos probablement excessius, però sí uns acords amb altres cadenes, sobretot de la nostra àrea lingüística, per tenir almenys unes hores de televisió pròpia.

És cert que aquí el centre territorial de TVE complia una funció important des que es va crear a les darreries del anys 70.

Ara sembla que es pot avançar en aquesta línia, quan l'executiu del president Matas ha firmat un conveni amb TVE i, a més, segons es diu, podria tenir intencions de fer una cosa pareguda amb les altres dues televisions públiques en la nostra llengua, les televisions de Catalunya i València.

S'ha firmat un conveni amb TVE que, a causa del fet que tenim un Parlament a temps parcial, no s'hi ha discutit encara. El debat social no s'ha fet, llevat de qualche article als diaris. La idea de principi ens pareix bona, però volem analitzar el que s'ha fet, tot lamentant que hagi estat d'una forma unilateral. Si no estam mal informats, ni el mateix Consell Assessor de RTVE a Balears va ser consultat, la qual cosa ens pareix greu. No varen ser consultats els altres grups polítics. Els temes de televisió han d'anar més consensuats, més dialogats,

«Sempre hem demanat una espècie de televisió autonòmica a la carta»

perquè quedin fermats i tinguin garanties de futur, i perquè siguin un instrument sòlid al servei de la nostra comunitat, més enllà de les discrepàncies de partit.

L'OCB, més que fer valer una valoració pròpia, ha demanat parer a una sèrie de persones del món jurídic i econòmic. Deixarem plantejades una sèrie de qüestions i divulgarem allò més essencial de l'acord.

En primer lloc, hi ha un conveni marc, les finalitats

del qual segur que semblen molt bé a tothom. Govern Balear i TVE comparteixen l'objectiu d'oferir un servei públic millor. Hi ha una expressió poc afortunada, la que diu que el pacte es fa «per promocionar i difondre els valors de la cultura regional»; ara que el Consell Assessor i la reforma de l'Estatut parlen de Balears com a «nacionalitat històrica»

coses prou correctes.

També diuen que volen fixar un acord marc de mútua col·laboració. En aquest punt discrepam perquè, segons els informes demanats, el conveni sembla més una aportació molt unilateral de la CAIB en favor de la producció d'unes hores que es destinaran a programació específica per a Balears, hores que podien ha-

Maties Oliver, directiu de Voltor, i Bartomeu Binimelis, president del Consell Assessor de Televisió Espanyola a les Balears.

ca» no pareix que aquesta expressió sigui la més escaient. Volem pensar que no es farà una televisió antropològica, folklòrica o d'espardenya. Es vol també fomentar el desenvolupament de la indústria audiovisual i el Govern Balear reconeix la contribució que en bastants camps ha fet TVE, ambdues

ver estat més adequades, sempre parlem d'horaris de màxima audiència, de *prime time*, per entendre'ns i aproximadament de les 20:30 a les 23:30. Ara bé, de les 19:00 a les 21:00 dels dies feiners també se'n pot treure profit.

La CAIB, naturalment, continua assumint el finan-

çament del Consell Assessor, però això ja estava establert des de la seva creació per llei del Parlament balear, tot i que la creació d'aquest Consell ja està prevista a l'Estatut central de ràdio i televisió de 1980. La CAIB haurà d'assumir *totes* les despeses materials que siguin necessàries per assegurar que la programació territorial de TVE cobreixi la totalitat del territori de la Comunitat. Aquest ja és un tema més opinable, perquè sembla que hauria de ser funció de TVE. El conveni es firma per cinc anys. Anem a les clàusules concretes del conveni específic de programació

que es firma per anys prorrogables. Es reitera que es fa per mantenir, millorar i ampliar «la programació regional», es torna a

parlar d'un esforç comú, que voldríem que fos realment compartit. I s'estableix una desconexió de dilluns a diumenge, ambdós inclosos, a la primera cadena de les 14:00 a les 14:30 (que ja es fa des de fa... 20 anys!); i a la segona cadena, de dilluns a divendres, de 19:00 a 21:00 del capvespre, i dissabtes i diumenges de 20:00 a 20:30. Cal reclamar que els horaris siguin reals, massa vegades veim que el temps real d'emissió són 20 minuts i no mitja hora. Les hores s'han de respectar cada dia. Hi ha una clàusula una mica delicada, perquè ja hi va haver un conveni de cooperació semblant amb Astúries i va fracassar precisament per-

què no hi havia un respecte escrupolós de la desconexió, que tant es feia com es deixava de fer. Per altra part, tenim ja l'Informatiu Balear dels capvespres de les 20:00 a les 20:30, que no es consolida i que té una audiència molt inferior a l'Informatiu de les 14:00, justament perquè a cada punt se suprimeix i el televident no té cap fiabilitat de veure'l. Cada vegada que hi ha un esdeveniment esportiu o d'altra mena que TVE de Madrid considera que s'ha de veure a tot Espanya, ens quedam sense aquest informatiu.

Ens preocupa una clàusula que diu que excepcionalment aquesta desconexió no es farà quan s'hagin d'emetre per TVE «esdeve-

niments d'interès nacional», és a dir, d'interès estatal. D'aquestes impossibilitats de connexió, TVE en donarà compte prèviament i amb la suficient antelació a la Comunitat, «quan sigui possible». Ens pareix un acord obert i, si no es clarifica, els juristes que hem consultat ens diuen que és realment perillós. I l'experiència abona aquesta hipòtesi de màxima prevenció.

La programació serà primordialment informativa, evidentment s'haurà de subjectar als principis d'objectivitat, veracitat i imparcialitat. Tendrà per finalitat donar a conèixer als ciutadans la realitat cultural, econòmica i social de la comunitat. Perfecte. La CAIB podrà contractar, a càrrec

seu amb tercers, la producció de programes per ser emesos dins aquestes franges horàries. Si això realment es fa amb freqüència, serà un triple finançament d'aquesta programació per part de la CAIB.

La nostra societat es queixa que des de divendres migdia fins a dilluns migdia no hi ha informació territorial. I, tanmateix, les emissions que ara es preveuen per a dissabte i diumenge sembla que no seran realment informatius d'actualitat, sinó que en aquests informatius de les 20:00 a les 20:30 parlaran d'esdeveniments produïts al llarg de tota la setmana, és a dir, serà una espècie del Report que ja es fa el dissabte i, per tant, tampoc no serà exactament tenir informació direc-

ta d'allò que passi el cap de setmana. La programació naturalment serà en la llengua pròpia de la comunitat. Es fixa una quantitat de 250 milions cada any, que paga el Govern Balear, i TVE es reserva la comercialització dels espais publicitaris. També es veu aquí que hi podria haver un acord descompensat, però això no és tot. La Comunitat, a més a més, haurà de donar a TVE la diferència entre allò que ha recaptat l'ens públic en concepte de publicitat i la quantitat de 100 milions. Per tant, aquells 250 milions (que són per al primer any de conveni, perquè després s'«actualitza» cada any el preu), poden arribar a ser en teoria 350 milions. Amb el problema afegit que

realment si l'ens públic RTVE sap que ja té garantits aquests 100 milions, possiblement estarà més desmotivats a l'hora de recaptar publicitat pròpia.

A més de les desconexions de què hem parlat, TVE podrà desconectar ocasionalment per fer programes especials i específics sobre Balears, ho haurà de demanar al Govern Balear i haurà de ser qualche esdeveniment que tenguin especial relleu i interès per a la Comunitat, segons el criteri del mateix govern, i les despeses de tota mena d'aquestes retransmissions

extraordinàries seran, ja ho heu endevinat, a càrrec del Govern Balear.

A més a més, a petició de RTVE, el govern haurà

«d'aportar tots quants nous mitjans tècnics» siguin necessaris per al compliment dels fins que es contemplen en aquest document. Molta unilateralitat ja ens comença a semblar.

Quant al contingut més estrictament econòmic, sota l'òptica compensatòria cost pagat-servei obtingut, els experts consultats fan constatar: l'anul·lació de les desconexions fixades dins la banda horària de la segona cadena de TVE, per motius unilateralment definits per RTVE, representen una reducció de temps destinat a l'emissió per a les illes, sense haver-hi establert cap tipus de compensació econòmica, i suposa, en definitiva, un encariment del cost unitari d'emissió; el siste-

«Volem pensar que no es farà una televisió folklòrica o d'espardenya»

Un conveni semblant de cooperació va fracassar a Astúries

ma triat per regular la publicitat aconseguida dins la banda horària de la segona cadena de TVE estableix un sistema que, en la mesura que augmenta la publicitat, disminueix l'espai d'emissió reservat a la Comunitat, que beneficiarà RTVE, que sempre ingressarà la quota fixada per publicitat; encara que la data en què comença l'acord és dia 9 de gener de 1998, es nota a faltar la data d'inici de les noves desconexions, que, de no establir res en contra sobre les compensacions econòmiques generades pels retards, poden suposar també un altre increment del cost unitari d'emissió; cal observar que les bandes horàries actuals ja estan consolidades fora del conveni ara signat, i per tant és l'increment de temps d'emissió el que es paga, del qual resulta un cost per hora d'emissió aproximadament de 565.500 PTA, cost unitari que resulta fent la hipòtesi de compliment estricte de les desconexions. Per tant, en la mesura que vagin succeint «esdeveniments extraordinaris» aquesta xifra s'incrementarà. Per un altre costat, la comparació que es fa amb els costos unitaris de producció pròpia que tendrà, per a aquest any 98,

qualque televisió feta a Mallorca en base als seus pressuposts i el conveni signat amb TVE, aquest resulta 2'5 vegades més car, tot advertint que TVE parteix d'una notable infraestructura i per-

ques parlamentàries de les Balears i que té unes funcions molt importants que no se li deixen assumir. És un òrgan autonòmic, té el dret a ser escoltat referent a totes les propostes de pro-

Juan Antonin, director del Centre Regional de Televisió Espanyola a les Balears.

sonal i que, per tant, es podria parlar de sobrecosts i no de costos estrictes.

La idea d'aquest conveni ens pareix bona i és una gran possibilitat per impulsar la normalització lingüística i la cohesió social de la comunitat. No obstant això té uns símptomes aclaparadors d'unilateralitat, i n'és una mostra especialment evident la manca de consulta al Consell Assessor balear de RTVE, on estan representades les forces políti-

gramació, pot assessorar en totes les qüestions que afectin RTVE, ha de conèixer la programació i, per tant, ha de conèixer un canvi tan fonamental dins la programació com aquest Conveni, i ha de controlar la correcta execució de les regulacions i els acords de l'ens públic a Balears. Demanam que aquest Consell exerceixi la seva funció i que entre tots aconseguim, amb l'impuls polític del Govern, que aquest tipus d'emissions que configura el

conveni amb RTVE sigui en certa manera substitutiu del canal autonòmic que no tenim. Una altra cosa serà la possibilitat i conveniència dels canals institucionals insulars, que si s'arriben a poder aconseguir també seran molt positius per a la nostra comunitat.

La nostra actitud, cal dir-ho perquè hi ha hagut qualque dubte o malentès, està en favor de la feina que ha fet el centre territorial de Televisió Espanyola. Demanam, això sí, que de cada vegada més la programació i la funció que fa aquest centre siguin més acurades, més àgils, més incisives, menys propenses a reflectir no només la vida institucional, que l'ha de reflectir, sinó també la societat. Cal omplir de contingut la premissa, que ja figura a la Constitució, que no només els grups polítics sinó també tots els grups socials significatius dins la comunitat tinguin la deguda presència a TVE-Balears. També això es podria articular i fer, en una paraula, amb aquella televisió al servei de la societat que tots desitgem i que volem.

Maties Oliver,
directiu de l'Obra
Cultural Balear

84 TENDES
A TOT MALLORCA

NOU SERVEI A DOMICILI
CONSULTI'NS

Voltor: l'estat de la qüestió

L'any 1984 començava una gran mobilització popular promoguda per l'OCB (el Projecte Voltor) que a mitjan 1985 aconseguia la recepció de TV3 a Mallorca. A pesar que la campanya inicialment demanava al Govern Balear

que dugués directament TV3, aquesta institució, governada per la mateixa força política estatal que ara, s'hi va negar tot dient que aquesta recepció era impossible per raons tècniques, legals, econòmiques i polítiques.

Un any després, quan la recepció de TV3 ja era un fet assolit i irreversible, s'aprovava la Llei 3/1986, de normalització lingüística a les Illes Balears, amb la inclusió de l'article 30.2, que diu: «En qualsevol cas, el Govern de la Comunitat Autònoma farà les gestions necessàries per facilitar als ciutadans de les Illes Balears la recepció de les emissions de televisió en llengua catalana dependents d'altres comunitats autònomes.»

Per fer efectiu aquest precepte, el Parlament balear ha aprovat cada any des d'aleshores i amb el vot favorable de tots els grups parlamentaris una partida finalista per a l'associació Voltor. L'acord es materialitzava amb un conveni signat i renovat anualment entre l'associació i el Govern Balear. El darrer, corresponent a l'exercici de 1996 i signat per Joan Flaquer Riutort en nom del

govern, diu textualment:

«La Conselleria d'Educació, Cultura i Esports valora l'abast i l'eficàcia de les iniciatives de l'associació Voltor, associació per a la normalització de la llengua als mitjans de comunicació...

La Conselleria d'Educació, Cultura i Esports reafirma la seva intenció de realitzar una inversió per al manteniment

de la recepció de les emissions de ràdio i televisió en llengua catalana a Mallorca i de tenir una presència adequada dins l'associació Voltor per tal d'intensificar la col·laboració amb aquesta entitat en el terreny dels mitjans de comunicació.

L'associació Voltor reconeix i agraeix l'aportació rebuda fins ara per part de la Conselleria d'Educació, Cultura i Esports i fa palès el seu propòsit d'aprofundir

en la col·laboració mútua per augmentar la incidència i els resultats pràctics per fer òptims els recursos que es destinin a la recepció d'emissores de RTV en llengua catalana.»

La Conselleria d'Educació, Cultura i Esports, amb la finalitat d'assegurar el manteniment i la recepció dels mitjans de comunica-

ció social en llengua catalana, es proposa d'incrementar aquesta aportació en exercicis futurs, sempre que les disponibilitats pressupostàries ho permetin, per tal d'intensificar les actuacions tendents a augmentar la presència de la llengua catalana, pròpia de les Illes Balears, en els mitjans de comunicació social".

Tot i amb això, el Ple del Parlament balear, únicament amb els vots del PP,

que són minoria a Mallorca (illa que agrupa el 80% de la població balear) havia aprovat dia 9 de maig de 1997 una resolució que «insta el Govern de la Comunitat Autònoma a garantir la recepció... mitjançant l'assumpció de la gestió dels repetidors instal·lats a les diferents illes».

I el mateix president Jaume Matas, en la seva conferència *La Llengua de les Balears* de dia 20 d'octubre de 1997, reconeixia que, a diferència de Menorca i Eivissa, a Mallorca no hi ha hagut problemes en la qualitat de la recepció dels senyals televisius que es reben mitjançant Voltor.

Per la seva part, el Ple del Consell de Mallorca, amb els vots de tots els partits polítics, llevat del PP, que són majoria a l'illa gran, dia 1 de desembre de 1997 va aprovar una moció que diu que «el Consell de Mallorca considera la pretesa intervenció... especialment

El CIM ha demanat la continuació de la gestió de Voltor en el repetidor d'Alfàbia

**ESPECIALISTES
EN ARTICLES
DE MUNTANYA,
CÀMPING, ESQUÍ
I ESCALADA**

**ES
REFUGI**

VIA SINDICAT, 21 (pati interior)
Antic Edifici del Sindicat Forà
Tel. 71 67 31 • Palma

del repetidor d'Alfàbia, una mesura totalment abusiva i innecessària» i que «única-ment pot tenir una motiva-ció de control polític uni-partidista», demanant la continuïtat de la gestió de l'associació Voltor.

Davant tot això, l'OCB i Voltor han demanat al Govern Balear que per a la solució del contenciós se cerqui un consens més ampli amb el conjunt de forces polítiques i socials de Mallorca. Cal un consens superior perquè en cas contrari es trenca el consens existent. Cal consens perquè la televisió entra dins totes les cases i en conseqüència es tracta d'un tema d'enorme repercussió social, i també perquè afecta decisivament la normalització de la llengua. Cal consens perquè afecta la vertebració dels

Instal·lacions de Voltor a Alfàbia.

pobles de les Illes Balears i perquè ho demanen la majoria absoluta dels diputats de Mallorca, illa a la qual

serveix primordialment el repetidor d'Alfàbia, i que formen el seu Consell Insular.

Més en concret, l'OCB demana que s'explorin noves vies negociadores de cogestió (alternatives a la compra pura i simple pel Govern dels repetidors de TV3, Canal 33 i Canal 9) que garanteixin a l'entitat una participació significativa en una nova estructura de recepció i difusió de les ràdios i televisions institucionals en llengua catalana. L'OCB vol arribar a un acord amb el Govern Balear i demana unes contrapartides dirigides únicament a defensar el paper fundacional de l'OCB en la recepció de les televisions en català/valencià a l'illa de Mallorca, a garantir els drets del mil·lenar llarg de persones que

varen finançar el projecte ara fa catorze anys, a assegurar la continuïtat de l'oferta present i a promoure accions en favor de la llengua

Per aquesta via, amb un eventual consorci amb presència institucional dels governs de Balears i de Mallorca, es podria arribar a una solució que no costàs ni una pesseta als ciutadans, i es garantirien els drets històrics de l'OCB/Voltor i del miler llarg de ciutadans que, amb la seva contribució econòmica, feren possible en primera instància la recepció de TV3 i les altres ràdios i televisions en català, una fita de la societat civil i del nacionalisme cultural que haurà marcat Mallorca els darrers quinze anys del segle XX.

Antoni Mir,
president de l'OCB

Carrer d'en Rubí, 5
Tel. 71 38 21
07002 Palma (Mallorca)

LLIBRES DE TOTS
ELS PAÏSOS
CATALANS

LLIBRES INFANTILS
I JUGUETES

LLIBRES DE TEXT

DISCOS I CASSETTES

SERVEI
DE LLIBRES
ESTRANGERS

Pianos Can Garcias

Pere Josep Garcias

C/ Joan Maura, Bisbe, 10 - Palma (Mallorca)
Tel. i Fax: 46 20 16

**VENDA DE PIANOS
VERTICALS I DE COA**

Primeres marques europees

BLÜTHNER • BÖSENDORFER • C. BECHSTEIN • FEURICH • FÖRSTER
FURSTEIN • GAVEAU • GROTRIAN-STEINWEG • HOFFMANN • IBACH
KEMBLE • KINGSBURG • OTTO-BACH • PETROF • PFEIFFER • PLEYEL
RAMEAU • RÖNISCH • RÖSLER • SAUTER • SEILER • SCHOLZE
STEINGRAEBER & SÖHNE • WAGNER • WEINBACH • ZIMMERMANN

Especialistes en pianos per a professionals i pianos d'estudi
El millor servei post-venda. Més de 50 anys d'experiència

AFINACIONS • REPARACIONS • RESTAURACIONS
LLOGUER DE PIANOS NOUS O RESTAURATS
INSTRUMENTS HISTÒRICS
(CLAVICÈMBALS • FORTEPIANOS • ORGUES LITÚRGICS)
PIANOS ELÈCTRICS • ACCESSORIS • TRANSPORTS

La llengua pròpia del Canal 4

Canal 4 és una televisió local pionera a Mallorca que, després de deu anys d'història, i gràcies a l'esforç, la il·lusió i la feina de molta gent, cadascú des de la seva responsabilitat,

gaudeix avui d'una situació d'estabilitat que ens fa pensar, i esperam que així sigui, que es tracta d'un projecte ja consolidat en l'oferta televisiva de Mallorca.

És en nom de l'empresa i dels professionals que han fet possible la materialització d'aquest somni imaginat fa deu anys, potser una mica boig, com tots els somnis que valen la pena, que us dirigesc aquestes paraules. Llengua i televisions locals.

Aquest és el tema de la trobada que ens ha reunit avui aquí. Per a un mitjà de comunicació, la llengua constitueix, fonamentalment, una eina de feina. Gràcies a la llengua ens podem comunicar amb els nostres telespectadors, ens podem introduir a les seves llars, els

podem transmetre els continguts que oferim.

En definitiva, cal que la llengua sigui considerada, essencialment, un element pragmàtic, una intermediació necessària i un nexe de connexió, imprescindible i ineludible, amb els televidents.

Per tant, i partint del punt de vista descrit, la llengua utilitzada no pot ésser altra que aquella que conjuga la identitat cultural, històrica i lingüística del poble al qual ens pretenem dirigir, i que a Mallorca és la llengua catalana. El català és la llengua referencial que informa la generalitat de relacions socials que dia a dia tenen lloc a la nostra illa i és també la llengua que integra la identitat cultural i històrica de Mallorca.

Sobre aquest punt, Canal 4 no té cap dubte. De fet, no n'ha tengut mai, de dubtes, i per tal raó, des de l'origen de la Televisió Insular de Mallorca el català ha estat l'idioma en què s'ha realitzat tota la programació de producció pròpia de Canal 4, i molt especialment els seus espais més emblemàtics, per exemple, els informatius.

Creim que ningú no pot posar en dubte l'aposta clara i decidida de les televisions locals de Mallorca, de totes elles, en favor del català i en favor de

D'esquerra a dreta, Antoni Busquets, subdirector de TeleNova, i Joan Seguí, director de Canal 4 TV.

**erco
leta**

Gianni Rodari

Infants de 0 a 4 anys
Ensenyament en català
Pedagogia activa
Grups reduïts
Servei de cuina

ARQUITECE BENNÀSSAR, 46
07004 PALMA - Tel. 29 90 86

**erco
leta**

Gianni Rodari

la normalització lingüística d'aquesta terra nostra.

En canvi, sí que és més dubtosa l'aposta de les institucions i de determinades organitzacions en favor de les televisions locals.

Perquè la realitat d'una televisió local no és només lingüística, una televisió local és un experiment de laboratori, regulat de manera deficient i insuficient, que a Mallorca, i a molts altres indrets, ha hagut de batallar a fons per conquerir un espai propi.

La història de Canal 4 no arranca d'ara, ja ho dèiem abans. Data de deu anys ençà i a força de treball s'ha constituït un patrimoni sòlid i estable. Però perquè

Canal 4 sigui l'oferta televisiva consolidada que és avui, capaç de facilitar ocupació a més d'un centenar de persones entre càmeres, muntadors, auxiliars administratius, executius, comercials, col·laboradors, redactors i molts altres professionals, un bon grapat de persones s'han hagut de banyar: els uns, arriscant els seus doblers, i la resta, invertint el seu impagable esforç.

En altres empreses del sector el procés ha estat just el mateix, i el resultat és que Mallorca gaudeix avui d'una oferta de televisió local adequada a la realitat de la nostra illa i que promociona, com difícilment es pot fer des d'altres àmbits, la

llengua d'aquesta illa.

Creim que ara és el moment de reconèixer i recompensar aquest esforç. Cal que les institucions i els organismes oficials, i també les entitats que treballen en favor de la nostra cultura i la nostra llengua, donin suport a les televisions locals de Mallorca.

Abans d'enllestir nous projectes televisius a Mallorca, emparats en el finançament dels doblers públics, potser caldria optimitzar els recursos que ja existeixen, amb la intensificació de les relacions de col·laboració i la dotació de cobertures més definides i sòlides.

Les televisions locals de Mallorca presenten un ba-

gatge d'experiència que ben bé poden posar al servei de les institucions i dels ciutadans en general. No aprofitar el patrimoni que han edificat les televisions locals de Mallorca sembla insensat.

Cal garantir que les televisions locals puguin continuar desenvolupant la seva important tasca cultural, social i, per descomptat, i ja que parlem de llengua, la seva impagable contribució en favor de la normalització lingüística de Mallorca.

Aquesta és l'opinió dels professionals de Canal 4, i així us la volíem expressar clar i català. Moltes gràcies.

Joan Seguí,

director de Canal 4

Les televisions i el model de Mallorca

És indiscutible que vivim en una comunitat moderna i pròspera. Crec que ho demostra el fet que les Balears són l'autonomia on

diàriament s'imprimeix més paper de premsa i es reben més cadenes de ràdio i televisió tant estatals com autonòmiques.

A aquestes altures ningú no discuteix que les senyes d'identitat de un poble s'estableixen a partir de les manifestacions ideològiques, socials i culturals dels seus habitants i que es difonen a través dels mitjans de comunicació social. La identitat d'una comunitat arriba als seus habitants fonamentalment a través de la cultura mediàtica, de la qual la televisió és, indiscutiblement, l'eina més eficaç.

En el seu moment va ser important l'arribada dels senyals de les autonòmiques dels països veïnats, em refereixo a TV3/C33 i CANAL

9. Però, també és evident que es fa necessària la creació d'uns canals que ens acostin les qüestions del nostre propi àmbit particular. Un espai on els protagonistes siguin les administracions públiques, les entitats ciutadanes, els nostres costums i la nostra llengua. Sense cap dubte i a manca d'un canal autonòmic, aquest espai, l'han anat ocupant dia rere dia els canals de les televisions locals. Ara per ara, CANAL 4, TELENORVA, TELEVISIÓ D'EIVISSA i els petits canals que funcionen en alguns pobles de les illes.

El cert i segur és que vivim

moments complicats i dins un model televisiu encara per definir. Per una banda, ens arriben les televisions estatals, públiques i privades, que desconnecten unes hores per fer programació local. Per altra banda, comptam amb els senyals de les autonòmiques i amb els canals locals que encara estan pendents d'una regulació a nivell estatal. I per tant, la seva realitat s'emmarca dins una 'alegalitat' entre cometes.

Crec que tots somniem amb l'existència d'una o diverses, per què no televisions pròpies. Però, siguem realistes, la realitat econòmica que

viuen les televisions públiques fa que aquest sigui un projecte impossible. Dubt que mai les Balears comptin amb una televisió autonòmica, com ara les entenem.

Tan sols, el desig dels ciutadans i el desenvolupament de les noves tecnologies faran possible la creació d'un model, que sense ser públic satisfaci les necessitats d'aquesta comunitat autònoma. La porta oberta ja està dins la iniciativa privada, amb les televisions locals. L'empenta final ha de venir de la mà dels nostres governants.

Antoni Busquets,
subdirector de TeleNova

Per una televisió institucional de Mallorca

Les Illes Balears no poden deixar passar l'oportunitat que suposa l'aprovació del nou marc legal per a les televisions públiques, no poden

deixar de tenir presència dins el món de la comunicació audiovisual, que ja s'està dissenyant i amb canvis revolucionaris.

No podem deixar d'esser-hi quan, com ara, es discuteix al Parlament espanyol el projecte de la nova llei de televisions autonòmiques (Projecte de llei regulador del servei públic de televisió autonòmica de tecnologia analògica) i quan es prepara el Pla tècnic estatal de televisió terrestre digital (que multiplicarà substancialment el nombre de canals disponibles a les Balears fins a 40 o 50 i que previsiblement s'aprovarà el primer trimestre de 1999). Aquests dos importants projectes normatius no inclouen, i haurien d'incloure, la possibilitat de televisions institucionals d'àmbit insular.

Des de 1984, les entitats representatives de la societat civil mallorquina han demanat amb perseverança al Govern Balear que promogui qualche forma de televisió autonòmica «feta aquí, en la llengua d'aquí i que parli dels assumptes d'aquí». Tots som conscients que seria un potent instrument de construcció del país, que fomentaria l'autoidentificació dels seus habitants i la difusió de la nostra realitat, que impulsaria el coneixement i l'ús de la llengua catalana, pròpia de les Balears, i la indústria creativa i audiovisual. Podem dir, amb el cap ben alt,

que ho estam demanant des de fa catorze anys, quan hi hagué la gran campanya popular en favor de la recepció de TV3, avui totalment consolidada i espectacularment

tra comunitat. Ara, en canvi, i a falta de model propi, s'han estimat més finançar, de forma extraordinàriament generosa en el cas de la TV pública estatal,

A les Balears, ens manca un model de televisió propi.

ampliada gràcies a la tasca de l'associació Volor, entitat germana de l'OCB.

Però els successius executius autonòmics, dirigits per la mateixa força política d'àmbit estatal, han considerat innecessària o inviable la creació d'una forma de TV autonòmica i han convertit les Balears en l'únic cas de comunitat autònoma amb llengua pròpia que no en té. Aquesta mancança determina la inexistència d'un model de televisió per a la nos-

projectes situats fora de l'horari de màxima audiència. O una sèrie creixent de programes en emissores privades acollides al règim de la Llei

de televisions locals de 1995. Tot sigui dit sense valorar la procedència d'aquesta política comunicativa, no se substitueix

amb això la necessitat d'un model de televisió institucional pròpia de Mallorca i de les Balears.

En conseqüència, considerem del tot necessari que les lleis possibilitin la crea-

ció d'una televisió de Mallorca, de caràcter institucional i per tant vinculada al Consell de Mallorca, com a ens autonòmic i òrgan de govern, representació i administració de la nostra illa, segons l'Estatut d'Autonomia, iniciativa que pot trobar un ampli espai de col·laboració amb les televisions insulars que ara emeten i que fins i tot podria ajudar a consolidar-les. Ho reclamam perquè Mallorca té necessitats informatives pròpies i diferenciades, avui no cobertes amb caràcter institucional, derivades del seu gran pes específic dins el conjunt de les Illes Balears i de la Mediterrània. Ho reclamam perquè ho recomanen les característiques del món audiovisual, de cada vegada amb una oferta més fragmentada i de continguts més especialitzats. Ho reclamam perquè l'illa és el marc que dona la primera identitat als seus habitants i perquè crearia un espai ampli d'extraordinari interès informatiu i de contingut, a més de servir de pont, a través de la intercomunicació de programes amb la resta de les Illes Balears, per a un millor coneixement mutu i recíproc entre les illes de la nostra comunitat i també amb l'exterior.

Manifest promogut per l'OCB

Les Balears són l'única CA en llengua pròpia que no té TV autonòmica

750è aniversari de les esglésies de repoblament

El 1998 es compleixen 750 anys de la butlla del papa Innocenci IV del 14 d'abril de 1248, durant el bisbat de Ramon Torrella (1238-1266), que significà la consolidació del Bisbat de Mallorca i la confirmació de les primeres parròquies de la Ciutat i la Part Forana. Per tal de commemorar la data, la Comissió de Cultura i Patrimoni Històric del Consell Insular de Mallorca està duent a terme l'estudi, catalogació, restauració i senyalització dels primers temples cristians després de la conquesta. S'està treballant, així mateix, en la restauració de retaules i d'altres elements de l'època. Es tenen previstes dues exposicions: una a Santa Magdalena i l'altra al Col·legi d'Arquitectes. A més a més, es duen a terme obres de restauració importants d'aquesta part del patrimoni de Mallorca (entre altres a Castelltí d'Algaïda i a Bellver de Sant Llorenç). Es tracta d'uns conjunts arquitectònics sovint senzills, però d'un interès històric extraordinari. La seva restauració i la millora de l'accessibilitat general són una fita molt escaient en aquest 750è aniversari.

Reforma de l'Estatut

Una altra vegada ens trobam davant una actuació autonòmica decidida i dirigida des de Madrid. Si es fa una reforma dels estatuts de les autonomies de l'article 148 és perquè el Govern central ho considera necessari per completar el mapa. Per això les modificacions seran iguals per a tots, d'acord amb la plantilla competencial pactada entre el PP i el PSOE. Del centre estant, no s'entén amb facilitat la necessitat de normatives específiques que considerin la insularitat, la discontinuïtat territorial, la cultura pròpia o l'especialització econòmica. En aquesta modificació ni tan sols hi ha els continguts de les refomes estatutàries d'Aragó i Canàries. Per a l'Administració central es tracta d'amollar uns àmbits competencials que, reduïts a Extremadura, Balears, La Rioja, Múrcia, Cantàbria, Castella-Lleó i Astúries, no té objecte que continuïn centralitzats. Nogensmenys aquest veritable furgó de coa de les autonomies aconseguirà competències significatives com la gestió de la sanitat, però així i tot persistiran notables diferències en relació amb els estatuts de l'article 151.

Però per al PP el debat sobre la reforma de l'Estatut té una altra preocupació: saber si els diputats podran tenir sous o no. Gabriel Cañellas no vol que els diputats puguin tenir sou per tal que puguin compatibilitzar millor les seves activitats privades, i sobre aquest tema la vella guàrdia canyellista va presentar batalla, amb la intenció de mesurar forces dins el partit. Joan Verger defensà la tesi contrària:

volia que es llevàs la prohibició de tenir sous als parlamentaris. Finalment va guanyar Verger (34 membres de la direcció volien sous i 22 volien dietes). Aquest agre debat reflecteix un estat intern del PP bastant tens i alhora mostra l'abast real de la participació illenca en la definició dels continguts de la reforma estatutària.

Gandhi contat per Gandhi

Guillem Ramis i Moneny, home dedicat des de fa molts d'anys a l'educació per la pau i un dels millors coneixedors de la vida i l'obra de Mohandas Karamchand Gandhi (1869-1948), anomenat per Rabindranath Tagore mahatma (ànima gran), ha escrit el llibret titulat *Gandhi contat per Gandhi* amb motiu de complir-se el 50è aniversari de la seva

mort. Es tracta d'una publicació oportuna i molt adequada per conèixer una figura clau de la contemporaneïtat. Nehru digué que, a Gandhi, no se'l podia conèixer plenament pels seus escrits o parlaments, se l'havia de conèixer i participar en l'atmosfera que la seva extrema sinceritat i la seva personalitat creaven. Amb tot, treballs com aquest són imprescindibles per fer actual el missatge d'aquest gran lluitador per la pau. Les persones interessades a adquirir-lo poden cridar als telèfons 712583 (Justícia i Pau) o 752415-753784 (Drets Humans), o escriure a l'adreça d'aquestes entitats: Joan Munar, 14. 07004 Palma.

S'ha constituït a les Balears la Plataforma Cívica per a un Referèndum Lliure al Sàhara amb l'objectiu d'impulsar iniciatives i accions de suport perquè es pugui dur a terme amb les màximes garanties democràtiques el referèndum previst el 7 de desembre. La contribució que hi han fet les Illes Balears ha estat i és molt activa.

Les Directrius d'Ordenació Territorial seran objecte d'una nova redacció que les modificarà substancialment. Sembla que el PP té la intenció d'eliminar aquells aspectes més proteccionistes i així acontentar el sector immobiliari i urbanitzador. Joan Verger, amb el vistiplau de Miquel Ramis, s'ha compromès davant la Junta Regional del partit a formalitzar les rectificacions. De moment ja s'hi duen gastats 200 milions entre redacció, exposicions i propaganda.

El PP vol que s'elimini l'expressió "nacionalitat" en el redactat de la Proposició de llei de reforma de l'Estatut. Acebes, des de Madrid, va fer quadrar -per telèfon- els diputats de la dreta insular: «de "nacionalitat" res de res», els digué. Un fet anecdòtic, però molt significatiu. Des de la direcció estatal del PP es dona molta d'importància a no permetre cap vel·leïtat nacionalista en el controlat procés de reforma dels estatuts de tercera classe. A tot estirar ens deixen ser una província.

El desenvolupisme que es produeix a Mallorca es nota molt a l'aeroport de Son Sant Joan. Per a l'any 1998, hi ha contractat un creixement del 15% en relació amb els vols de 1997. AENA ja demana una nova pista a les totes. Mentrestant a la zona de Marratxí, Santa Eugènia i Sencelles es produeix un fort augment de la contaminació acústica, segons sembla induït per la nova configuració aeroportuària.

El president del Congrés de Diputats i dirigent del PP, Federico Trillo, va dir a Barcelona que els conceptes de sobirania, federalisme i autodeterminació són *anacrònics* i s'haurien de desterrar del llenguatge polític. Trillo, en una mostra de greu incultura històrica, considerarà aquests plantejaments com a *propis del segle passat*. Per a ell la modernitat deu radicar en el colonialisme, l'assimilisme cultural i l'unitarisme. Com sempre, el nacionalisme espanyol cerca geps als altres i no es veu el seu.

Cara i creu del Decret d'allotjaments turístics

A mesura que va passant el temps, es va escampant la consciència que el Decret d'allotjaments turístics va esser una enorme improvisació. Entre altres coses, Jaume Mates i els seus assessors s'oblidaren de demanar l'informe previ del Consell Consultiu de les Balears. A més de les conseqüències positives del Decret, n'han aparegut derivacions imprevistes i sovint contradictòries. Els hotels acollits a la baixa temporal de les seves places, amb la finalitat de complir el pla de modernitza-

El Decret ha estat criticat pels més conservadors del PP.

ció de l'oferta hotelera, ara s'han trobat que la conselleria vol que facin baixes de places. Això duu diversos projectes a situacions d'invialibilitat. El sector més conservador del PP ha criticat aquest Decret i espera la Llei general de turisme com una possible salvació. Si feta la llei, feta la trampa, fet el decret, feta la llei. Amb la reacció crítica davant l'Avanç de les Directrius d'Ordenació Territorial i davant el Decret d'allotjaments turístics, Matas ha estat advertit de fins on pot arribar. Pel seu costat, Joan Verger manté unes magnífiques relacions amb UM i representa en part aquest sector cimentar. Després d'un moment d'alleujament a causa de la impressió de desgovern del Consell Insular de Mallorca, la presa i la incoherència de les propostes mediàtiques estan abocant el govern Matas a un mal moment. I entre els seus companys de partit no tot són amics. La pugna dins el PP continua oberta.

Exposició

Ara fa cent anys, Catalunya demanava la paraula

L'any 1898 ha passat a la història com un moment de crisi. Amb la derrota a Cuba i Filipines, desapareixien les últimes restes de l'imperi espanyol. La pèrdua de les colònies va provocar un daltabaix econòmic, polític i moral, recordat més tard com el desastre del 98. Però fa un segle, la societat catalana vivia també l'impuls del Modernisme; una efervescència d'iniciatives culturals, associatives, esportives, polítiques i sindicals; l'esclat del catalanisme. Enmig de la crisi, Catalunya demanava la paraula per fer una proposta renovadora i europea.

Escolta, Espanya. L'exposició d'un dels moments més dinàmics de la nostra història.

**"Escolta,
Espanya"**
Catalunya i
la crisi del 98

*L'empenta
dels catalans*

Museu d'Història de Catalunya
del 19 de març al 13 de setembre

Amb la col·laboració de:

Fundació "la Caixa"

Amb el patrocini de:

GEC ALSTHOM

TV 3

CATALUNYA
RÀDIO

Tel·lègraf de Catalunya, S.A.

Generalitat de Catalunya

Cabrera, la ben conservada

Viure el naixement i participar a primera línia de la posada en marxa i funcionament d'un nou espai protegit és sempre una experiència interessant. Si l'espai gaudeix de la màxima categoria de protecció i, a més, és el primer que inclou el medi marí dins els seus límits és un desafiament. Si, a més a més, els llogarencs li diuen Cabrera, la vivència llavors és apassionant. Miraculosament, Cabrera ha arribat fins als nostres dies ben conservada.

D'una banda, les seves terres, a causa de la presència militar, quedaren fora d'un procés urbanístic que hi

hauria fet desaparèixer d'un cop la riquesa natural de les seves illes, fràgils, com correspon a les comunitats que viuen aïllades en petits refugis insulars.

De l'altra, les seves aigües, que pràcticament es protegeixen totes soles gràcies al canal que les separa de Mallorca i que són la seva major font de tranquil·litat; almenys durant nou mesos seguits, fins que, un any sí i l'altre també, l'estiu

mediterrani, amb la seva barreja explosiva del sol, la brisa i la mar, fa que els nostres desigs de fruit d'aquest espai privilegiat ens faci dur la proa cap a les seves aigües cristal·lines.

El problema seriós que la

regulació de la navegació va suposar per a aquest parc nacional, durant el seus primers estius de vida, es troba avui en dia afortunadament superat. Nouvinguts d'altres experiències de conservació apreses dels volcans canaris, les valls pirenenques o les maresmes andaluses, varem estar el temps just a assabentar-nos que Cabrera per als mallorquins no era només les quasi cinc-centes espècies de flora,

ni les valuoses colònies d'aus marines, ni les excepcionals deu negretes sargantanes; Cabrera era, per damunt de tot, aigua i gairebé només aigua, tant per al navegant que la gaudeix com per al pescador que la

necessita.

Una laboriosa tasca per agilitar l'obtenció de les autoritzacions de navegació i fondeig, un necessàriament lent i consensuat procés de regulació de l'activitat pesquera, la posada en marxa de diversos serveis per als visitants: boies d'amarment, camins guiats per a vianants, punts d'informació, juntament amb el profund respecte i l'estima que sent la immensa majoria dels navegants

cap a la seva mar, han fet que avui en dia tothom compregui que regular no és prohibir, preservar no és aïllar i conservar no és deixar de fruit.

La paciència, que sempre agraïrem, la bona voluntat i

Les terres de l'illa quedaren fora del procés urbanístic

Conservar no vol dir deixar de fruit dels espais naturals

Port de Cabrera.

l'interès que han demostrat les persones i les institucions que des de sempre han estat relacionades amb Cabrera són sense cap dubte la millor lliçó que hem après i la major garantia de conservació per al futur d'aquest parc nacional de les Balears.

En prova d'aquesta comunió entre conservació i tradicions, avui podem exhibir a l'antic Celler de Cabrera una de

A l'antic Celler es presenta una de les millors exposicions que es mostren als parcs nacionals

•••

les millors exposicions que es presenten als nostres parcs nacionals i, sense dubte, la més participativa de totes. La llarga llista d'institucions que hi han participat fins a avui i la més llarga encara llista de

persones que, des de Plini fins a l'oncle Miquel, ens han deixat un trosset de la seva vida perquè poguéssim contar com va ser i com és la història d'aquest indret de les Balears, són el millor present que avui podem oferir a les

generacions esdevenidores.

Encara ens queda tot per aprendre i gairebé tot per fer, però no tenim cap dubte que amb l'ajuda rebuda i amb la presència de totes les gents d'a-

questes illes fent costat al seu parc nacional, la feina de conservació serà més senzilla i el futur d'aquesta naturalesa privilegiada, molt més esplendorós.

Jorge Moreno, director del Parc Nacional de Cabrera

Gavina corsa i corb marí.

Nous Macintosh

G3

Potència Multimèdia

El teu Centre Apple és

 Servei Tècnic
Oficial Apple

Mca. S.L.

 Distribuidor
Autoritzat Apple

C/ Sant Joaquim, 9 Tel: 971-76.06.76 Fax: 971-76.04.26 07003 - PALMA
Delegació en Menorca: Tel: 907 28 29 56 Fax: 971-35.28.43

<http://www.readysoft.es/home/xipsmca> xipsmca@readysoft.es

BIBLIOTEQUES MUNICIPALS

CORT

Pça. Cort, 1
C.P. 07001

BLANQUERNA

Sant Joaquim, 9
C.P. 07003

S'ARENAL

Pça. Rul·lan Garcies, 5
C.P. 07600

MOLINAR

Xadó, 7
C.P. 07008

RAFAL VELL

Pere Ripoll Palau, 9
C.P. 07008

SANTA CATALINA

Fàbrica, 34
C.P. 07013

SON RAPINYA

Catalina March, 4 A
C.P. 07013

SON FORTEZA

St. Isidre Llaurador, 25
C.P. 07005

ESTABLIMENTS

Pça. Immaculada, 3
C.P. 07010

GÈNOVA

Barranco, 22
C.P. 07015

EL TERRENO

Núvol, 1
C.P. 07015

SON GOTLEU

Regal, 105
C.P. 07008

POLÍGON DE LLEVANT

Ciutat de Querétaro, 3
C.P. 07007

CASAL SOLLERIC

Passeig del Born, 27
C.P. 07012

COLL D'EN RABASSA

Albuera, 1
C.P. 07007

SON XIMELIS

Cap Blanc, 15 A
C.P. 07013

GABRIEL LLABRÉS

Antoni Planas Franch, 4
C.P. 07001

L'OLIVAR

Mercat de l'Olivar, 104
C.P. 07002

SANT JORDI

Pau Bouvy, 31
C.P. 07199

SON CLADERA

Cala Serena, 3
C.P. 07009

SA INDIOTERIA

Gremi Tintorers, 2
C.P. 07009

SIOPJ

Pere d'Alcàntara Penya, 11
C.P. 07006

NOTÍCIES DE L'OBRA

FULL INFORMATIU

Núm. 25. Març. 1998. C/ de la Impremta, 1. 07001 Palma. Tel 72 32 99. Fax 71 93 85. Dipòsit legal: PM 494 - 1991

Ja funciona el Centre d'Autoaprenentatge de Llengua

D'esquerra a dreta, Margarida Torres, Carme Sánchez, Antoni Mir, per part del Centre de Serveis Lingüístics, i Damià Pons, conseller de Cultura del CIM.

PARAULA és el Centre de Serveis Lingüístics de l'OCB, situat a l'eixample de Palma, que compta amb una àmplia oferta de serveis dedicats a la promoció del coneixement i l'ús de la llengua catalana (ensenyament; assessorament, planificació i dinamització lingüística; cursos de català per a adults i informació de temes referents a la normalització lingüística). La directora

de Paraula és Carme Sánchez Rubí. Dijous dia 19 de febrer s'hi va inaugurar un nou servei, el **Centre d'Autoaprenentatge de Llengua**, amb el patrocini del Consell de Mallorca. Anà a càrrec de Damià Pons, president de la Comissió de Cultura i Patrimoni Històric del CIM, i d'Antoni Mir, president de l'OCB. Era la primera passa cap a un conveni

marc entre la nostra entitat i la institució insular. El Centre d'Autoaprenentatge de Llengua és un espai pensat perquè l'aprenentatge sigui pràctic, fàcil i agradable, situat en una zona de fàcil accés i amb aparcament propi per als usuaris. "Ara ja no queda cap excusa per no aprendre la llengua", com es va dir en la presentació del nou centre, que compta amb un material didàc-

tic rodat i adaptat, inclouent-ne de nou i d'elaboració pròpia, d'acord amb la nostra modalitat dialectal; i on es pot aprendre tot sol amb l'orientació d'una assessora, i aprofitar tota l'experiència de 35 anys que l'OCB té en cursos de català per a adults (des de 1982 hi han passat més de 35.000 alumnes). L'equip de Paraula té deu anys d'experiència en aquesta tasca.

L'ensenyament

El Servei d'Ensenyament ofereix assessorament en totes aquelles qüestions que fan referència als processos de normalització lingüística en els diferents centres escolars (elaboració de projectes lingüístics de centre, assessorament legal...). Disposa d'una mostra de material didàctic en català actualitzada, amb una presència important de textos, material complementari, jocs, vídeos... d'educació infantil, primària i secundària, que és consultada pel professorat. Els catàlegs de les diferents editorials i la informació detallada del material en català publicat pels ajuntaments i entitats de Mallorca complementen aquesta mostra.

D'altra banda, des del Servei, es coordinen les actuacions del Moviment d'Escoles Mallorquines, d'entre les quals cal destacar la preparació de les Trobades anuals, que suposen el contacte imprescindible entre tots els centres que fan l'ensenyament en català. Els objectius bàsics de les Trobades són, d'una banda, l'intercanvi d'experiències educatives, i, de l'altra, la reivindicació d'una difusió generalitzada de l'ensenyament en català.

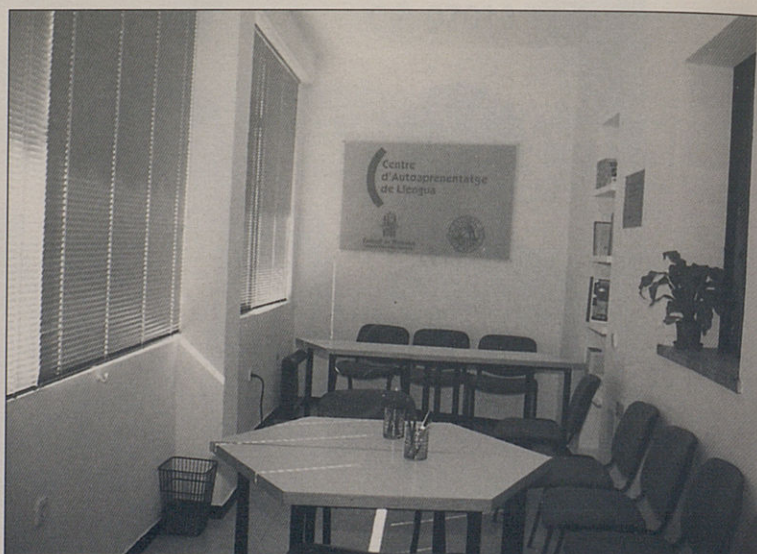
Assessorament lingüístic

Per utilitzar la llengua catalana en totes les activitats de la vida quotidiana els ciutadans troben, encara ara, moltes dificultats: Des de dubtes lingüístics (com es diu una paraula en català, si s'escriu o no apostrofada...) fins a problemes per aconseguir determinats productes en català (vídeos, jocs, programes informàtics, impresos comercials...). El Servei d'Assessorament ajuda a resoldre aquests problemes, fent assessorament i donant informació sobre qualsevol tema que plantegen els usuaris del Servei. A més, ofereix, tant a particulars com a empreses, un servei de correcció i traducció de textos.

Complementa aquest Servei una mostra bibliogràfica sobre llenguatges específics que inclou vocabularis i models de documents dels diferents àmbits professionals i que, a més de facilitar les tasques de correcció i traducció pròpies del Servei, és oberta al públic perquè qualsevol persona pugui consultar i conèixer els materials que li seran més útils per a la seva feina.

Porta d'entrada a Paraula, centre situat a l'Eixample de Palma.

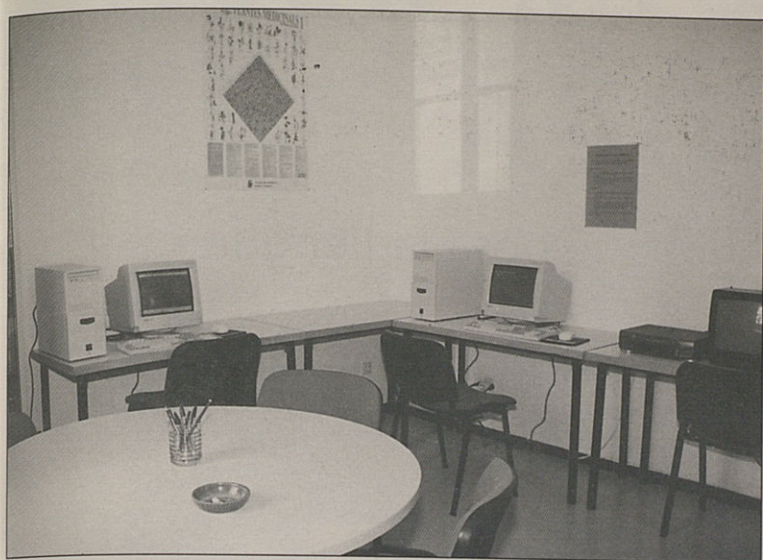
Els aprenents poden utilitzar els serveis del centre quan vulguin.

Cursos de català per

Aquest Servei que inicià l'OCB ja fa més de trenta-cinc anys és l'embrió de tota la xarxa de serveis que, actualment, ofereix Paraula. Ofereix una àmplia gamma de cursos que abasten tots els nivells d'aprenentatge, des dels adreçats a persones que no parlen ni entenen el català de les Balears fins als adreçats a persones que, per la feina que realitzen, necessiten ampliar o consolidar coneixements

de la llengua, tant generals com de nivells específics -administratiu, comercial...-

L'experiència en els diversos camps de l'aprenentatge, tant orals com escrits, i en diferents àmbits de la nostra societat ha possibilitat que aquest servei pugui oferir i dur a terme plans de formació de personal per a empreses i institucions. La formació de personal específic o de qualsevol ciutadà, però,

El centre ofereix una àmplia gama de mitjans tècnics i materials didàctics.

Un aparcament propi facilita els usuaris el problema del cotxe.

Autoaprenentatge

El Centre d'Autoaprenentatge de Llengua és un espai que ofereix una àmplia gamma de mitjans (ordinadors, magnetòfons, vídeo...) i de materials (fitxes d'activitats, publicacions periòdiques, llibres de consulta, jocs de taula i d'expressió oral, cintes d'àudio i de vídeo, disquets d'ordinador...) classificats per blocs temàtics i per nivells educatius per tal de facilitar al màxim l'aprenentatge de la llengua catalana als usuaris.

Els aprenents podran assistir-hi quan vulguin i treballar-hi els continguts que preferesquin. Si necessiten orientació, podran sol·licitar-la a l'assessora del Centre, que els facilitarà els elements necessaris per planificar l'estudi (proves de nivell, itineraris d'activitats adequats a l'objectiu particular de cada usuari, fulls de registre, entrevistes, qüestionaris...), els corregirà les activitats d'expressió oral i escrita que no siguin autocorrectives, i organitzarà tota casta d'activitats complementàries (grups de conversa, jocs lingüístics...) per afavorir l'autoaprenentatge dels usuaris.

El Centre pot obrir les portes a un ample ventall de destinataris (hi poden assistir les persones que volen iniciar-se en l'aprenentatge de la llengua, les que només volen reciclar-se en determinats aspectes o treballar llenguatges específics, les que no poden assistir a un curs per incompatibilitat horària, les que tenen interès a preparar-se les proves de la JAC...), ja que ofereix la possibilitat d'aprendre català al ritme més adequat per a cada persona i d'ajustar-se a les necessitats personals de cadascú.

a adults

de requereix un element bàsic per a l'aprenentatge, que és el material didàctic. Aquest fet ha duit aquest servei a elaborar material, tant per a l'aprenentatge bàsic de la llengua com per a nivells específics, que s'adapta d'acord amb les necessitats que té l'alumnat i, naturalment, d'acord amb la feina que realitza, si es tracta d'alumnat d'un col·lectiu específic, com l'administració o el comerç.

Dinamització lingüística

Avançar en el procés de normalització lingüística només és possible si tenim molt clars quins són els nostres objectius a llarg termini, quines passes hem de fer per assolir aquests objectius, en quin ordre, quins mitjans econòmics i humans són necessaris... En definitiva, si som capaços d'actuar d'acord amb una «planificació» establerta. Aquesta és la finalitat del Servei de planificació i dinamització: Facilitar a qualsevol institució, entitat o empresa el seu procés de normalització lingüística mitjançant l'elaboració d'un programa d'actuacions adequat a les seves necessitats.

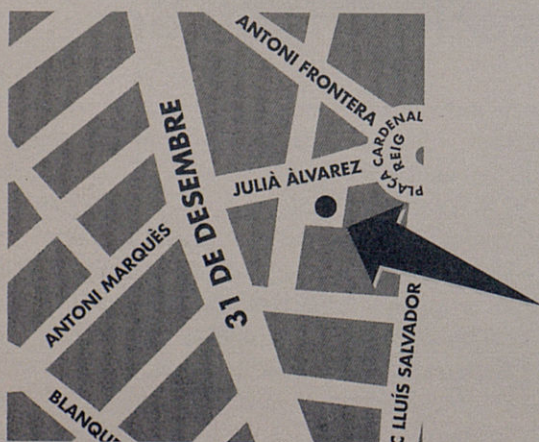
Aquest Servei, que treballa en coordinació amb els altres serveis del Centre de Serveis Lingüístics, s'encarrega de dissenyar, gestionar i coordinar les actuacions necessàries per assolir els objectius fixats a cada programa d'actuació: assessorament lingüístic (correcció i traducció de documents, llibre d'estil, edició de vocabularis específics...), cursos de formació i activitats de dinamització.

PARAULA

Un centre de serveis lingüístics que posa la llengua a l'abast de tothom.

Aprofita'l. Fes-lo conèixer.

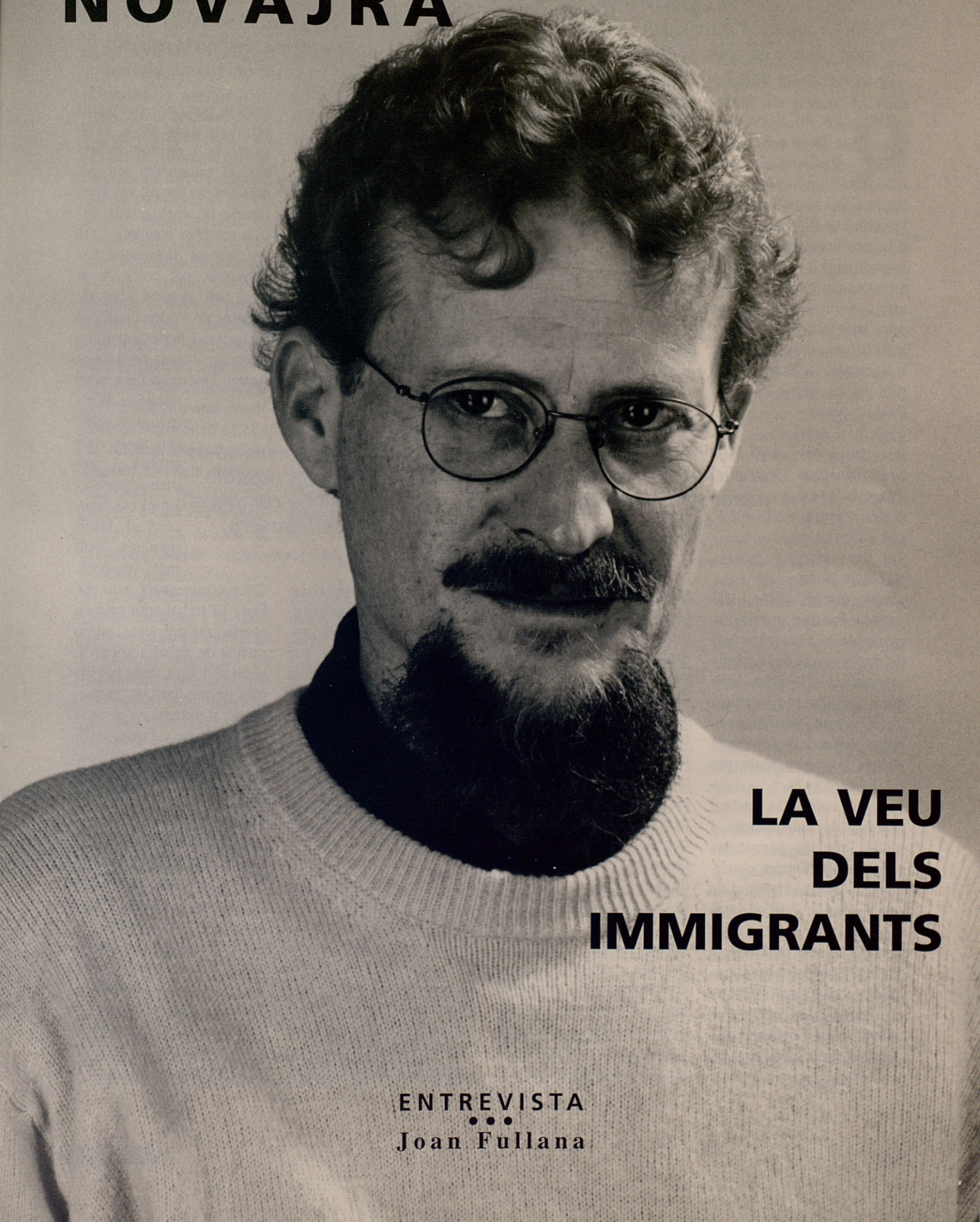

Telèfons **761301**
761318

Fax **761947**

Horari: De dilluns a divendres de 9 a 14:00 i de dilluns a dijous de 17 a 20:00.

ÀLEX MIQUEL NOVAJRA

**LA VEU
DELS
IMMIGRANTS**

ENTREVISTA
•••
Joan Fullana

Àlex Miquel és llicenciat en Sociologia i professor d'Antropologia Social a la Universitat de les Illes Balears. És un home estudiós que ha conreat moltes d'activitats. El seu interès pel món islàmic és palès en la investigació de la comunitat dels berbers. Participa sovint en

debats i cursos sobre la multiculturalitat, moviments migratoris o canvis culturals. Ha analitzat fenòmens com la discriminació, el racisme i la marginació dels grups ètnics i socials. En el seu darrer llibre, *Un soc al pla*, descriu la situació dels magrebins en un poble del Pla de Mallorca.

Què és *SOS Racisme*? **SOS** Racisme és una associació voluntària, es tracta d'una organització no governativa (ONG), que és d'origen estranger, té els seus orígens a França i s'ha anat escampant per tot arreu. Aquí s'implantà una mica més tard, la fundarem a Mallorca després de la inauguració a Barcelona i n'hi ha en altres llocs de l'estat espanyol. Així mateix, altres organitzacions antiracistes són d'orientació cristiana i fan una tasca semblant a la

nostra, que és laica, i, tal vegada, fos més interessant parlar de la situació actual del racisme que de la pròpia organització, la qual, amb bona voluntat, projecta programes que fomenten la convivència i la percepció dels problemes actuals, per tal de resoldre'ls.

Estic en contra de l'actual política de subvencions i ajudes oficials, perquè les subvencions sempre condicionen l'acció i l'actitud de qualsevol ONG. El que està passant, en general, a totes les ONG, i això també afecta les nostres organitzacions antiracistes, és que estan massa pendents de les subvencions, i aquestes són condicionants, i saben que, si s'oposen a certes legisla-

cions o si fan una crítica seriosa a les institucions, no en rebran pus i aleshores, si és així, si acoten el cap per condicionants econòmics, el seu discurs també es rebaixa. D'altra banda, si hi hagués vertadera voluntat política, molts de problemes actuals que ocupen les ONG es podrien resoldre. Les autoritats, en tot cas, volen sortir a la foto.

Com es poden resoldre els problemes de racisme i discriminació que es plantejen en la convivència entre comunitats di-

ferenciades?
Qualsevol tipus de discriminació, sigui econòmica, social o política, només és possible quan un grup ètnic diferenciat o els estrangers estan sotmesos a un estatut legal —tot i que, tal volta, no hi hagi una intencionalitat conscient i clara de racisme en qui l'ha promulgat—, que els fa inferiors enfront de la resta de la societat. Les actituds racistes sempre són molt

complexes, però qualsevol tipus de discriminació social o racial només és possible quan ho comporta un govern o ho facilita mitjan-

çant una legislació restrictiva, o quan les autoritats imposen els reglaments d'extrangeria i, sobretot, quan les lleis són, de manera clara i llampan, discriminatòries i suposen, a més d'una clara discriminació, una agressió a les llibertats, o una trava al lliure moviment de la gent, o quan suposen restriccions per a l'assentament dels que arriben de fora. El racisme té diverses causes i també és molt complex.

Un dels fenòmens de racisme més conegut és un clar exponent de racisme popular i de segregació, fonamentat fins i tot, jurídicament i política, pels governs locals; es dona al sud dels EUA, es tracta de la discriminació racial del petit propietari blanc o *little white* (el petit blanc), perquè veu amenaçat el seu lloc de feina pels negres,

que estan al seu mateix nivell social, els té por i exerceix una discriminació afectiva real, que també actua per cohesió social; els veu d'una

manera ideològica —que no és real—, té aversió interna per la *gent diferent*, que està en les seves mateixes condicions socials d'infe-

rioritat, però que considera estranya a la seva idiosincràcia, i, en lloc de cercar les causes del seu endarreriment social, vol diferenciar-se d'ells, dels *altres*, sentir-se'n superior per un element diferenciat negativitzat, pel color de la seva pell. Aquest tipus de racisme no es dona tant entre la classe benestant alta o la classe mitjana nord-americana, i menys a l'est, però

també té altres maneres, potser molt més subtils, per manifestar-se. En el cas francès, el fenomen és molt més complex.

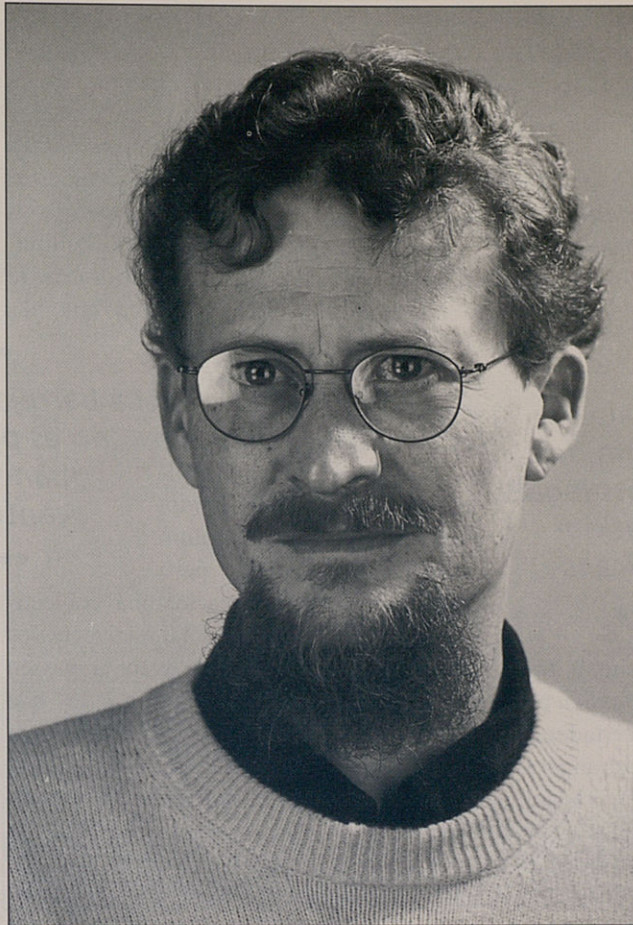
La discriminació és només possible quan ho comporta un govern

Com aconsegueix vots Le Pen? El treballador està en condicions precàries, en un mercat de treball molt semblant al d'aquí, cada vegada més desregularitzat, la protecció al treballador és cada cop més minsa, i quan qualcú, per tot allò que acabam de veure, fa feina així, i no com voldria fer-ho, des d'una posició de força, fent-se respectar, se sent feble. Hi ha una problema de percepció: si tu perceps i conceps la realitat, justament, com un producte del sistema de relacions socials de producció, del qual s'aprofita tot el sistema, i del qual, sobretot, treu el suc i s'està aprofitant el patró, el que hauries de fer és aliar-te amb l'*altre*, i no rebutjar-lo.

La solidaritat arranca d'una necessitat col·lectiva

També s'hauria de destacar que estan fent coses, que hi ha feines que no les volen fer els propis, la gent del país...

La solidaritat no és cap sentiment cristià, neix de la necessitat, la solidaritat aranca d'una necessitat col·lectiva: d'unir-se les persones per fer front als problemes que els afecten. Així és com es va constituir el moviment obrer; perquè els obrers tenien una problemàtica comuna, la precarietat, que volien resoldre aliant-se, i va néixer perquè afectava una classe que tenia unes necessitats comunes, perquè, només si ens posam tots d'acord, podem aconseguir unes condicions de negociació a l'alça per defensar els nostres interessos. Un dels elements importants en aqueixa qüestió, a més del component ideològic, és que, de fet, les legislacions europees diuen que només es poden donar determinades feines als estranys a la Unió Europea quan els ciutadans comunitaris propis no les vulguin fer, en tasques que no tinguin prou demanda dels nacionals, que, estructuralment, ja són les que no vol fer ningú. S'estableixen convenis interestatals que només permeten l'activitat dins certes ocupacions. D'altra banda, la capacitat d'absorció de mà d'obra canvia d'uns països als altres. I, a més, només s'està donant feina als estrangers, quan els nacionals no volen fer-la. Aquí també ja succeeix; dins el mercat de treball ja hi ha ocupacions especialitzades per a segments exclusius, com en el cas de feines reservades

La mare d'Àlex Miquel és piemontesa.

per als immigrants, per zones d'origen geogràfic: els filipins fan feines domèstiques; els marroquins, feines agrícoles; els polonesos s'ocupen a la construcció; els procedents del Pakistan són uns excel·lents miners.

Semblava que, amb la caiguda del mur de Berlín, es produiria una allau d'immigrants esclaus, de gent de l'Est, i això no ha succeït aquí?

Els immigrants europeus orientals tenen uns altres plantejaments i característiques culturals i històriques pròpies, que els diferencien

notablement dels magrebins o dels sud-americans. A més d'haver-hi diverses causes que ho expliquen, primer, hi ha la històrica: a l'acabament de la Segona Guerra Mundial, per a la reconstrucció d'Europa es necessitava una mà d'obra sub-

misa, amb poca experiència sindical, capaç de fer feina, i que treballàs per molt pocs doblers. I Europa s'aprofità del potencial demogràfic de les colònies. Els processos migratoris tenen diverses causes, històriques, econòmiques, socials i polítiques, i, arran d'acabar el conflicte mundial,

s'establiren unes línies migratòries des de les excolònies africanes que varen ser molt beneficioses per a les economies dels països europeus. I, en l'aspecte polític, Occident es presentà als països orientals com la gran salvació, com el baluard de les llibertats, com una possibilitat de gaudir de nivells econòmics superiors al que oferia el seu sistema polític. Amb la caiguda del mur de Berlín, es veu que era una mentida òbvia, pura ideologia!, res d'obrir portes, tancament de fronteres! Que no n'entri ni un, de polonès o rus! Però les línies mestres migratòries es van constituint, ja s'han creat els vincles, que normalment responen a processos grupals. L'emigració mallorquina és un exemple tradicional del que estic dient: quan un emigrant té un èxit relatiu, crida, primer, els seus parents, la família, després, els seus veïns... I un tercer component important és que les polítiques actuals d'entrada d'estrangers, reflectides en l'aspecte legislatiu, imposen el vertader control dels contingents, ells els anomenen així, perquè aquests s'estableixen d'acord amb les necessitats de les exmetròpolis, i queden ben determinats cadascun dels espais geogràfics i econòmics a una feina específica. A cadascun dels grups d'emigrants, se'ls assigna una tasca concreta segons el seu lloc d'origen i segons l'acord o conveni interestatal preestablert, és a dir, a una nacionalitat determinada correspon un determinat tipus d'ocupació.

•
La condició d'alguns immigrants dona lloc a màfies
•••

A França, el segle passat, la baixa demografia es va restablir amb l'aportació d'immigrants polonesos, belgues, italians i espanyols. La integració d'aquells novenguts tengué bastant d'èxit, per què no passa això amb els procedents d'altres contrades?

Que un europeu s'integri en un món europeu, encara que hi hagi profundes diferències nacionals, és més fàcil, perquè el substrat europeu comú facilita la integració. I el ciutadà d'una nació europea, l'individu europeu, s'adapta, té el referent comunitarista, i es tracta, més o manco, a tot arreu d'Europa d'un igual. En canvi, si parlem del Magreb, sobretot si parlem de la gent que emigra, procedent de les zones agràries endarrerides, l'emigració inclou una família extensa; són, en un sentit social, un col·lectiu, un llinatge o una branca tribal, entès aquest darrer terme en sentit antropològic, no com una màfia. I, en la mesura que els és possible, reconstrueixen en el lloc d'assentament, en part, el *modus vivendi* del seu lloc d'origen, un sistema de vida propi enfront de la comunitat d'acolliment, que els acull i rebutja a la vegada, que té una política legislativa hostil. Aleshores, enfront del rebuig manifest, es produeix un replegament sobre ells mateixos i el mateix grup tendeix a defen-

sar-se enfront dels altres, i el que fan es intentar reproduir les pautes culturals i socials pròpies.

És possible la barreja, socialment i culturalment parlant?

En alguns nivells sí, això depèn. Emperò la barreja no és possible quan viuen acantonats en barriades fetes, àdhuc pensades per a ells, per als immigrants àrabs —com succeix a les

A les Balears, la majoria dels immigrants legal són llatino-americans

• • •

Existeix el dret a la mobilitat geogràfica

• • •

ciutats franceses, com a la *banlieu* parisenca—, on hi ha vertaders guetos de gent estrangera. Si l'emigració es produeix en grups petits, o individualment, i a més habiten amb altres grups ètnics, el que fan és inserir-s'hi, ja que si al barri convius amb altres immigrants, de diverses procedències geogràfiques —si, posem per cas, el teu veïnat és un dominicà—, tens més fàcil la barreja. Cal no oblidar-ho, però els emigrants nord-africans, el grup social, magrebins en aquest cas, de partida, no té capacitat de control sobre això. Quan el fenomen es produeix al camp —com succeix en el cas de sa Pobla—, el mateix grup social trenca, intenta reproduir la forma d'aculturació, les formes de socialització, i es produeix un problema.

Hi ha refús cap als magrebins?, no hi ha comunicació?

Sí, n'hi ha que els refusen. Encara que hi ha comunicació a nivells individuals, de persones, però no se'n dona de grup a grup, perquè és difícil per totes aquestes raons, per qüestions i raons legals, estatutàries, de limitacions al treball; a més, hi ha un problema que ens està passant a Mallorca, aquí tot és tan petit que... realment, tenim un volum molt petit

La barreja cultural no és possible quan viuen acantonats

• • •

d'emigració, una col·lectivitat que fa menys temps que hi és, però ja passen coses semblants a les que succeeixen a França, com que, de certes cases de lloguer que tenen els estrangers —sobretot si són els de determinades característiques—, se'n facin guetos. Per tant, la reproducció cultural seva és una reproducció a la defensiva, no només una recerca de la identitat, a la qual tothom té dret, i nosaltres tenim una obligació de permetre la identitat cultural de cada grup, sinó que allà es converteix en un problema de reconstruir una grupalitat a la defensiva.

Què és pot fer enfront d'això?

El primer que s'hauria de fer és abolir les lleis d'estrangeria. Anul·lar-les i establir-ne d'emigració. I una altra cosa importantíssima, en la qual la gent no es fixa gaire, és que hi ha coincidència plena entre el pensa-

ment neoliberal i les necessitats empresarials de treball, que necessita d'aquelles lleis d'estrangeria restrictives, que redueixen els drets dels propis treballadors i ciutadans, fins al punt que l'emigració il·legal o il·legalitzada, és a dir, la d'aquells immigrants que no han pogut renovar els permisos, està participant en l'economia submergida d'una manera brutal.

O sigui que, d'una part, s'està utilitzant aqueixa mà d'obra submissa i, de l'altra, l'exteriorització o l'externalització de la mà d'obra, així que comanem o enviam un producte, per exemple les sabates, a un estat de l'Índia o a Tailandia, perquè allà en facin l'estructura fonamental del que serà la base de la nostra producció a preu baratíssim i, després, nosaltres, aquí, l'hi posam l'etiqueta..., i deim que és *made in...*

Quina és aquí l'actitud de l'Administració pública?

Com es pot permetre que, sota l'excusa de l'estat de les cases on viuen els

magrebins, en un municipi mallorquí les autoritats facin un cens absolutament discriminatori? La resposta immediata és: com es comporta que es lloguin vint cases que no tenen condicions d'habitabilitat? És allò del cant: «*que quan no trobes el problema, te'l cerques*», i, quan celebren els vespres del ramadà les se-

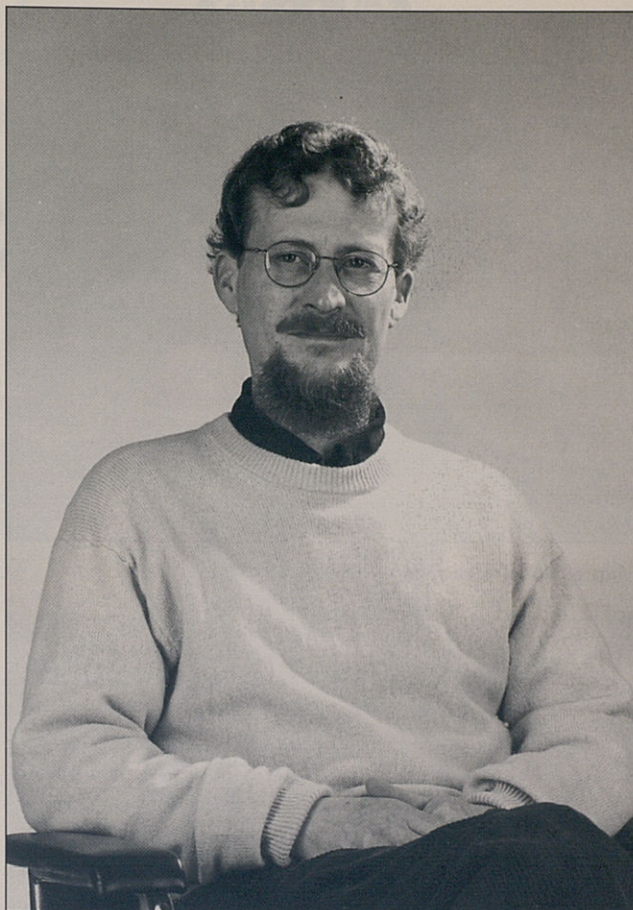
S'hauria de fer abolir les lleis d'estrangeria

• • •

ves festes són grosses, els infants hi participen, hi ha protestes perquè fan renou..., això és absurd! Perquè nosaltres, quan celebrem les nostres festes, ens colgam a les set del matí, les feim en silenci o amb coets? Les nostres pròpies celebracions són bones, mentre que les dels altres són supersticions, són molestes per als altres... Potser sigui normal aquest comportament? És possible que la gent actuï així, però quin és la responsabilitat de l'Administració pública? Si com a administrador ets —o hauries de ser— un servidor, amb un concepte democràtic de l'aplicació de la justícia, hauries de corregir aquests tipus de plantejaments o afavorir que, per exemple, les cases llogades siguin dignes.

A les Balears, dins la immigració, són majoria els magrebins?

No. Els percentatges, en xifres reals, dels que hi viuen són mals d'establir. Aquí la majoria dels immigrants legals són llatino-americans, que procedeixen del con Sud. Els que arriben de fora, els que no pertanyen a la Unió Europea, no hi poden venir o se'ls exigeix passaport en regla, visat i oferta i contracte de treball. Aquelles nacionalitats que no hi estan incloses, a l'Europa comunitària, o que no tenen un tractat d'emigració, no hi poden venir. Teòricament, no poden entrar polonesos, una altra qüestió és que n'hi hagi. Quant als reagrupaments per vincles consanguinis, les reunions familiars, cada vegada hi ha més

Miquel és professor d'Antropologia a la UIB.

difficultats per aconseguir-los, perquè els exigeixen un habitatge en condicions dignes —a més amb una acta notarial—, i resulta que l'immigrant també té problemes a l'hora de llogar, perquè n'hi ha, de propietaris d'habitatges, que no els volen.

Com us coneixen i arriben a vosaltres els immigrants?

Es diuen les coses, els uns als altres, pel sistema de boca a boca. Nosaltres tenim molts de casos d'estrangeria, els tractam des de SOS Racisme. Ens arriben casos amb expedients d'expulsió, vénen als moviments que treballam amb

immigrants, però, a la vegada, també ens eviten, perquè les organitzacions, als seus ulls, són sospitoses..., són sospitoses de pertànyer a l'Administració. I has de

Els guetos comencen sempre per pressió

•••

trencar aquesta por. A vegades, funcionen per organitzacions internes; la seva condició precària, que, en tot

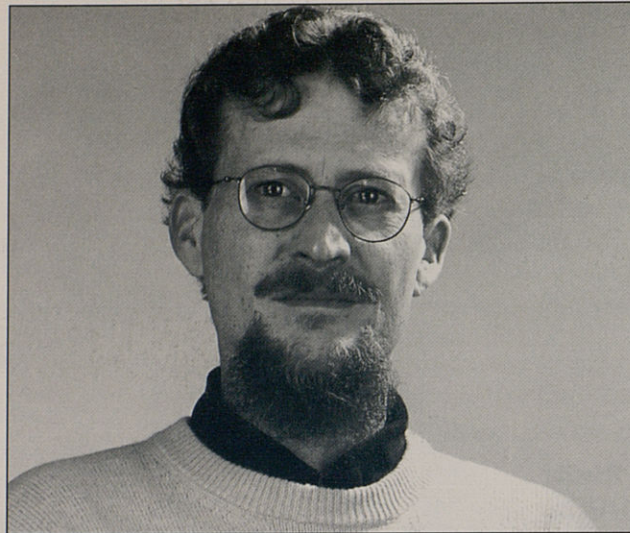
moment, s'ha tenir ben present, dona lloc a màfies i organitzacions explotadores, de vegades fetes pels mateixos immigrants que ja duen més temps aquí, de les quals sovint són víctimes. Això ha succeït, així mateix, amb la immigració xinesa, que és molt oculta, en el sentit que es comunica

poc amb nosaltres. L'emigrant xinès tradicionalment sol fer feina a l'estranger per a un altre xinès. Si té problemes laborals o personals amb el seu patró xinès i es posa en contacte amb qualque ONG i arriba al coneixement dels seus líders, l'assumpte pot acabar malament, i donar peu a situacions que freguen la delinqüència; a les Balears, ja hi ha hagut assassinats o intents d'assassinat dins la comunitat xinesa. Quant als treballadors estrangers de l'àrea comunitària europea, per ocupar-se en qualsevol empresa, han de sol·licitar permís de treball, que se'ls concedeix fàcilment —encara que, així mateix, pot haver-hi casos d'expulsió per diversos motius, per delinqüència—, i tenen ocupacions més variades. Però també hi ha casos d'explotació econòmica increïble, per raons contractuals, sobretot en el sector turístic, que habitualment solen resoldre's més bé per la via sindical ordinària. A Comissions Obreres, hi funciona un Centre d'Informació per als Treballadors Estrangers (CITE). També hi ha l'organització catòlica Càritas, que s'encarrega d'estrangers, i la Creu Roja, que acull els refugiats, però evita al màxim els tràmits de casos de sol·licituds d'estrangers.

Et volia demanar si aquí tenim emigració de motivació política o si hi predomina la de tipus econòmic?

Això que t'ho diguin administracions o governs com el francès o l'alemany, justament els països centrals, els que defineixen com a democràcies Bostwana o no

reconeixen que Algèria es dessagna en una cruel guerra civil o els que, per resoldre els problema d'Àfrica, donen doblers, milions de dòlars, als zairencs perquè tinguin un camp de concentració per als refugiats! Els que són responsables d'això saben que s'ha de tenir dret a emigrar! Saben que el 0'7 % és l'insuficient mínim necessari! Una cosa òbvia és que la gent que es veu obligada a emigrar, per raons econòmiques o per raons polítiques, i en aquells països la diferència entre ambdós termes és molt relativa. La situació, en tot cas, és llastimosa. Però, si mires de prim-compte el perfil de l'emigrant, t'adones que tampoc no és el més feble. Dins el col·lectiu afectat, si té la capacitat d'emigrar, és el més fort; sol ser el que no és casat, és l'element més prescindible d'una comunitat, el que sovint té més capacitat de força de treball del grup, i el que coincideix amb la voluntat familiar, que l'empeny a cercar un futur personal molt millor que la situació que pateix. També hi ha una altra forma de mirar-s'ho: el que hauria de ser un dret universal, i que no es pot limitar és el

Miquel Novajra va formar part de La Crida.

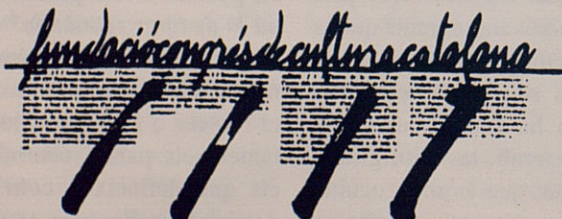
Un madrileny amb accent de Sóller

Alexandre Miquel Novajra, que és un jove doctor en Antropologia, es doctorà a Madrid (1991), on va néixer l'any 1956. Parla català amb accent solleric. Abans d'arribar a Mallorca (1985), mai havia sentit parlar la nostra llengua i confessa que tenia una idea de l'Illa influenciada per la pel·lícula *El verdugo* de Ferreri, per una visió televisiva lleugera, que parlava de sol, moda, turisme i altres tòpics. L'universitari Àlex arribà amb una beca-salari disposat a estudiar la realitat illenca, la idiosincràcia balear, i descobrí la nostra peculiar parla, la nostra manera de ser. Creu que el fet que la seva mare, una italiana del nord, li parlàs sempre en piemontès, juntament amb una espècie d'estoïcisme mediterrani (que, així mateix, li permeté suportar burletes i verbes de tota casta de la gent que el sentia en els seus primers intents) li han facilitat l'aprenentatge d'altres llengües. La seva progressiva integració el dugué a formar part de La Crida.

dret a la mobilitat geogràfica; i per què, pel fet d'haver nascut a un lloc, tot i viure-hi bé, no t'has de poder moure o emigrar? En funció de quins criteris, podem aturar a les fronteres? I, a més, és mentida tot això de l'allau! Primer de tot, només hi ha allau allà on es crida. El que no veuràs mai és que hi hagi immigració en una zona on no hi hagi possibilitats de feina. La gent que emigra per raons econòmiques ho fa, per les notícies que en té, a zones pròsperes, i si no pot solucionar-les, almanco ho intenta ell tot sol. El cert és que l'emigrant, malgrat que arriba enlluernat per la bona vida que tenim, per la riquesa d'Occident, si bé, de vegades, fins i tot exagerada per una mica d'imaginació, té un coneixement objectiu i criteris de selecció a l'hora d'instal·lar-se a l'estranger. Pel que fa als percentatges, a l'Estat espanyol no sé si estam a l'1,2 %. Pensa que a Alemanya s'ha arribat al vuit o nou per cent. Els alemanys consideraven els residents *Ausländer* (estrangers) com a *convidats econòmics* (*Gastarbeitern*). I ara els neguen el dret a la nacionalització, fins i tot als fills nascuts de turcs emigrats a Alemanya.

EL MIRALL

**AMB EL
SUPORT DE**

**FUNDACIÓ «SERVEIS DE
CULTURA PER AL POBLE»**

Per a la promoció popular de la nostra cultura
estam al vostre servei

Demana informació a c/ Rubén Darío, 12, 5è-B, 07012 PALMA

Pianos Can Garcias®

Pere Josep Garcias

Pianer

PETROF

El Sindicat i l'alçament forà a Mallorca en el segle XV

Amb vista a la propera aparició del llibre *Mallorca a mitjan segle XV; el Sindicat i l'alçament forà*, editat per Documenta Balear, exposam, a grans trets, les motivacions

que em dugueren a investigar l'actitud del Sindicat forà en una conjuntura singular i atípic com fou la que es va produir arran de l'alçament forà de 1450-1453.

En el procés d'elaboració de la meua tesi de llicenciatura, vaig tenir ocasió d'estudiar aquest organisme secular, de transcendental significació en la història de Mallorca: el Sindicat de les viles foranes. En aquells anys, 1982-1984, el Sindicat, tot i la seva importància, era un organisme gairebé desconegut. Alguns historiadors, com Josep Maria Quadrado en el segle XIX i Álvaro Santamaría en el XX, en els seus treballs havien esmentat el Sindicat, bàsicament en relació amb les sentències de 1315 pronunciades per Sanç de Mallorca i que significaren el naixement d'aquest organisme, això no obstant, la història del Sindicat estava per fer. Mancaven estudis monogràfics sobre aquesta important corporació i sobre el paper que va exercir durant els períodes turbulents, des d'un punt de vista social, de la nostra història baix medieval.

Pau Cateura, en la seva tesi publicada el 1982, dedica un capítol a l'ordenament de la Part Forana durant l'època de Pere el Cerimoniós i, més recentment, Antonio

Planas ha publicat, 1995, la seva tesi doctoral que consisteix en un treball monogràfic sobre el Sindicat de Fora, si bé el dit treball s'escomet des d'una perspectiva jurídica i institucional.

El que em vaig plantejar, a la meua tesi de llicenciatura, era el paper del Sindicat en vigílies de la revolta agermada de 1521. Les conclusions del treball no foren gaire suggestives ja que, d'una banda, la Germania fou un moviment social essencialment promogut per la menestralia i les classes populars de Ciutat, moviment en el qual la

La història del Sindicat estava per fer

...

participació del camperolat fou subsidiària i no va gaudir del suport explícit del Sindicat, puix que aquest organisme, tot i reconèixer les raons que assistien els menestrals, va decidir acatar els manaments reials, fet que es palesa en la contestació a la carta que l'emperador Carles I va adreçar als clavaris del Sindicat el 30.III.1521, als quals reconegué com a interlocutors legítims de tota la comunitat forana i agraf la seva conducta no bel·ligerant.

Cal considerar, no obstant el que he dit, que l'empera-

dor, de bon antuvi, va condemnar la conducta dels menestrals i va situar la Germania fora de la legalitat, per tant no hi va haver opcions transitòries, o s'estava amb el rei, la qual cosa significava acatar l'ordre antic, o s'incorria en crim de lesa majestat. A títol anecdòtic, assenyal que el document que més llum hauria pogut donar sobre l'actitud del Sindicat enfront de les reivindicacions menestrals és una determinació de l'esmentat organisme, acordada el juny de 1521, i que avui no podem conèixer, ja que algú, inte-

La Germania fou un moviment social promogut per la menestralia

...

ressat, arrancà del registre de Determinacions del Sindicat els dos fulls que contien el punt de vista del Sindicat respecte a la política de redreçament propugnada pels menestrals.

Arran d'aquest treball de tesi de llicenciatura, em vaig plantejar l'estudi del Sindicat enfront d'un esdeveniment tant important i transcendent com fou l'alçament forà de 1450. El tema, tot i constituir, per si mateix, un objectiu apassionant, oferia una sèrie d'al·licients que justificarien la tasca empresa. D'una banda, la docu-

mentació conservada sobre el Sindicat és més abundant i presenta un ordre més seqüencial. D'altra banda, en vigílies d'acomplir-se un segle i mig de la publicació de *Forenses y ciudadanos. Historia de las disensiones civiles de Mallorca en el siglo XV* de Josep Maria Quadrado, s'imposava una revisió historiogràfica del tema, a partir de l'estudi i la conjunció de totes les fonts arxivístiques que contenen informació sobre l'alçament forà, coneixent que l'esmentat historiador no pogué incorporar la important documentació conservada en

els arxius de Barcelona i de la Corona d'Aragó.

Tal com exposa Pau Cateura en el pròleg de la meua obra, el fracàs dels projectes de la revolta forana ha anat aparellat amb els historiadors que s'han ocupat del tema. En definitiva, els fets històrics han estat mal contats i pitjor interpretats. Les interpretacions historiogràfiques que ha rebut la revolta dels forans han estat influïdes per la mentalitat dels cronistes de l'època, que identificaven el model social amb el model de l'Antic Règim.

El primer cronista que fa referència a l'alçament forà és Joan Binimelis, autor de la primera història de Mallorca, 1593, el qual qualifica la revolta com una detestable conspiració dels pagesos contra els homes d'honor. Des del punt de vista científic, el capítol que Binimelis dedica a la revolta forana no té gaire interès ja que, a més d'esser afectat per perjudicis classistes, la seva narració conté abundants errades, tant cronològiques com d'interpretació.

En el segle XVII apareix la història aristocràtica de Vicenç Mut, el qual tracta l'alçament forà de conspiració, amb la finalitat de sostreure-li el caràcter social i desplaçar-lo al pla polític, mogut per sentiments subjectius com l'odi i el menyspreu. La introducció que Mut fa de la revolta forana exemplifica molt bé el concepte que llavors es tenia de l'estructura social en general i dels pagesos en particular de magnificar el paper de la noblesa i tractar la pagesia com a gent despreciable.

La important aportació de Josep Maria Quadrado, apareguda el 1847, ha estat qualificada per part de la historiografia com a partidista i favorable al punt de vista ciutadà. No obstant això, l'obra de Quadrado és el primer estudi monogràfic sobre la revolta forana elaborat amb una metodologia positivista.

Ja en aquest segle XX, es poden destacar tres aportacions relacionades amb l'alçament forà: la transcripció de 97 cartes guardades a l'Arxiu Històric de la

Ciutat de Barcelona que féu Alfons Damians entre el 1900-1901, la comunicació

ció de la historiadora catalana Carme Batlle titulada *La actitud de Barcelona frente a la sublevación forense*, presentada en el IV Congrés de la Corona d'Aragó (Palma, 1955), i l'estudi d'Álvaro Santamaría: *El levantamiento foráneo* (1970). Alfons Damians es va limitar a transcriure les 97 cartes relacionades amb la revolta forana sense fer-ne cap valoració. Carme Batlle insereix la revolta dels forans dins l'onada de moviments revolucionaris camperols que es produïren al llarg del segle XV arreu d'Europa, com a conseqüència de l'enduriment de les posicions senyorials. Carme Batlle qualifica la rebel·lió dels forans mallorquins com una commoció social originada arran de la crisi de la burgesia ciutadana

detenidora del poder municipal.

Á l v a r o Santamaría, que en el seu estudi analitza el comportament d e l

sió insularista i tal vegada amb un esperit excessivament localista; d'altra banda, i tal com hem assenyalat abans, mancava un estudi que, a més de conjuminar les diverses aportacions, recollís la informació continguda a les fonts documentals custodiades en els arxius de Mallorca i de Barcelona, per tal de revisar un moviment que per organització, recursos, consistència i durada és considerat com la revolta camperola de més impacte i transcendència dins l'occident europeu durant la baixa edat mitjana.

La documentació de l'època palesa la concepció social avançada que tenien els dirigents de la Part Forana d'aquells anys. La quantitat de plets i querelles que posaren davant el governador i davant la cort reial demostra que tot i les pressions de l'oligarquia ciutadana, situada a l'entorn del poder, de cap manera acceptaven esser tractats com a ciutadans de segona categoria. L'aristocràcia senyorial dominant, vol controlar el poder municipal i, mitjançant la instrumentalització del deute públic, va copar el sistema financer. La creació del Sindicat de la Part Forana, el 1315, evidencià la incapacitat dels jurats de la Ciutat i del Regne per governar amb criteris d'imparcialitat tota l'illa. Fet que també corrobora el que no es poguessin evitar els esclafits revolucionaris de 1391, 1450 i 1521, ni tampoc que s'evitàs el fort procés de refeudalització i senyorialització de la societat mallorquina a partir del segle XVII.

El primer cronista que fa referència a l'alçament forà és Joan Binimelis

No obstant això, és a partir dels anys 1970 quan comencen a proliferar les aportacions sobre la història dels pobles de Mallorca amb obligada referència a l'alçament dels pagesos mallorquins.

A causa de les seves connotacions polítiques i ideològiques, el conflicte ha estat examinat des d'òptiques apriorístiques, amb una vi-

Els esmentats magistrats, pel que coneixem fins avui, quasi mai no exhibiren un comportament gelòs de la *república*, entesa aquesta com una concepció nacional, sinó que sovint la seva actuació fou parcial i mediatitzada a causa de les pressions de l'oligarquia urbana. La perdurable consistència de la revolta de 1450 fou gràcies a l'actuació de dos destacats protagonistes:

-El Sindicat de la Part Forana que fou, durant els anys de la revolta de 1450 i següents, quan va desenvolupar la tasca més audaç i meritòria de tota la seva llarga vida en favor dels interessos de la ruralia mallorquina.

-L'organització revolucionària a càrrec dels elements populars de la pagesia, especialment de Simó Ballesster, el seu caporal indiscutible, pagès agosarat i de

gran força persuasiva, que aconseguí unificar el moviment revolucionari i fer fracassar les temptatives de creació d'un exèrcit moderat integrat per elements contrarevolucionaris i ciutadans al servei del governador, que a la vegada era controlat per l'oligarquia senyorial.

Tradicionalment s'ha explicat l'alçament dels pagesos mallorquins com una resposta violenta de continguts purament emocionals contra els rics. Aquesta visió, a més d'esser parcial, ens pot dur a l'errònia conclusió que la revolta no contemplava tot un programa d'objectius polítics. En la història de Mallorca i deixant de

banda la Germania, mai no es formularen els següents objectius:

-Separació total, política i administrativa de la Part Forana respecte del govern de Ciutat i de l'administració ciutadana.

-Que les viles fossin regides pel seu propi Consell i governades per un batle general de Catalunya.

-Que els doblers públics de la Part Forana, amb els quals s'havien de pagar els censals pertanyents als creditors del Principat, fossin administrats per un clavari de Barcelona o *estranger*.

-Supressió de tots aquells càrrecs polítics d'extracció ciutadana amb competències dins la Part Forana.

Evidentment, aquest agosarat i aleshores revolucionari programa d'objectius no és solament conseqüència del carisma dels seus dirigents, sinó

que té la seva explicació en la concepció avançada que tenien els forans d'aquells temps, ben conscients que si perdien el control de la terra, fet que s'estava produint amb força des del principi del segle XV, passaven d'esser lliures a peons o missatges amb una forta dependència dels senyors. Conscients, en definitiva, que la sobirania sobre la terra que contraven i sobre la riquesa que produïen només es podia garantir amb una consemblant quota d'independència i de poder polític.

Un estudi acurat dels documents que s'han conservat, ens fa adonar que, en l'alça-

ment forà, hi podem apreciar una sèrie de valors de molta actualitat, com són:

- Que cadascú gaudeixi d'allò que li pertany per dret i justícia, sense que la sang ni el llinatge senyorial interferesquin aquesta concepció igualitària dels homes respecte dels drets i deures del cos social.

- Una concepció nacional, que naturalment assumeix com a referents immediats la llengua i la comuna pàtria, però que, a més, es basa en la solidaritat, l'autogovern i la defensa de la terra. La terra, en aquest sentit, nació, actua com un poderós element cohesiu dels valors socials que identifiquen una comunitat.

L'alçament de 1450, no el promou l'ambició de protegir uns patrimonis individuals, sinó que a més de tractar-se d'una

vertadera lluita de classes, és el desig de salvar la terra entesa com la suma del patrimoni col·lectiu de la ruralia, conscients els pagesos que la pèrdua de la terra comportava la pèrdua de la sobirania i implicava una forta dependència senyorial.

- Que el baix clergat prengué part a favor de la revolta ens explica l'evolució elitista de la societat estamental alta, resident a Ciutat, on la diferenciació social fonamentada en el sentiment de classe, l'acumulació de riquesa, l'individualisme, les rendes i el control del poder són els objectius preponderants

sobre qualsevol concepció nacional.

La revolta forana va fracassar perquè es va produir en un moment històric en el qual la tendència era just al contrari a fer concessions socialdemocràtiques, tal era el cas al Principat, on la duresa en el manteniment dels privilegis per part dels senyors catalans i la negativa d'aquests a les justes reivindicacions dels pagesos de remença aconseguiren, pocs anys després de la revolta, a la guerra civil catalana.

Fracassà, també, perquè l'aristocràcia senyorial ciutadana es negà, en redó, a qualsevol concessió que pogués alterar el seu estatus

econòmic i social, i fracassà perquè, al rei, no li va convenir atendre les reivindicacions dels pagesos mallorquins, ben al contrari de com va actuar

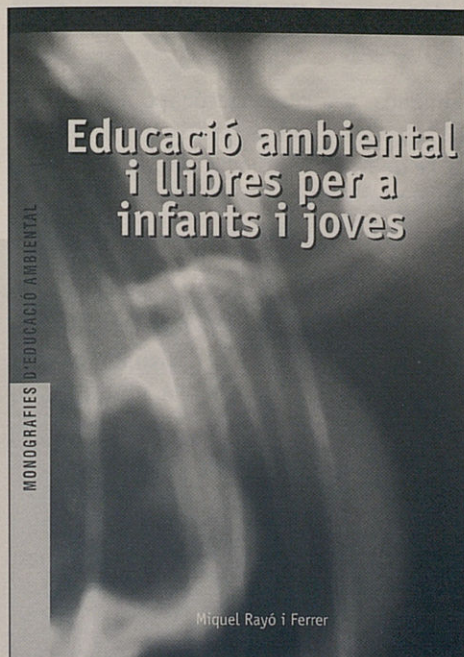
amb els pagesos catalans. Eren els senyors de Ciutat els qui li prestaven les seves galeres per a la guerra contra genovesos i florentins. Eren el governador i la minoria social privilegiada els qui sovintejaven les seves estades a Nàpols vora el rei, concedien préstecs i donatius, i assumien compromisos en nom de la Universitat mallorquina, que, a la llarga, havien de pagar aquells que, segons les paraules d'un cavaller contemporani, representaven les cames i els peus del cos social, això és, els menestrals i els pagesos.

Guillem Morro

La important aportació de Josep Quadrado ha estat qualificada com a partidista

L'actuació dels magistrats fou mediatitzada per les pressions de l'oligarquia urbana

Novetats

Rayó, Miquel
Educació ambiental i
llibres per a infants i
joves
1.950 PTA
.....

Yee, Patrick
Les joguines de la
Rosie
1.100 PTA
.....

Memòries d'un segle
Històries de vida

LLUIS BALLESTER / MARIA ANTONIA CARBONERO
ANDREU HORRACH / PERE MASCARÓ / JOSEFINA SANTIAGO

DD.AA.
Memòries d'un segle
1.700 PTA
.....

Pomar, Jaume
Llorenç Villalonga i el
seu món
3.500 PTA
.....

Born de llibres

Sant Miquel, 55
Tel. 71 03 04 - 72 75 40
07002 Palma de Mallorca

Radio
Borne
BULEVARD

Per la ruta de Valldemossa

En aquest número d'*El Mirall* continuam els itineraris de *Conèixer la Part Forana*, una activitat integrada dins els programes d'Universitat Oberta

de la Universitat de les Illes Balears. Després del primer itinerari, que transcorregué per Sineu i els Calderers, ara us presentam el segon, Valldemossa.

Valldemossa

El municipi de Valldemossa compta amb 1.290 habitants (dades de 1991) i una superfície de 44'51 km². La vila de Valldemossa presenta una clara dualitat determinada, en primer lloc, per l'antic conjunt monàstic de la Cartoixa i, en segon lloc, pels carrerons estrets i sovint tortuosos que s'arrapen al voltant de l'església parroquial.

Començam la visita al poble de Valldemossa, pel gran conjunt monumental de la Cartoixa de Jesús Natzarè, fundada el 1399 sobre

l'antiga residència dels reis de Mallorca, l'anomenat Palau del Rei Sanç, exclausturada el 1835. El primer centre d'interès el constitueix l'**Església de la Cartoixa**, obra entre 1751 i 1812, d'estil neoclàssic; compta amb interessants pintures murals de

Manuel Bayeu, amb llenços barrocs de Joaquim Juncosa i, al retaule major, amb treballs escultòrics d'Adrià Ferran.

Després de visitar la sagristia, on hi ha diverses pintures interessants, a més de reliquiàries i objectes litúrgics, entram dins les dependències del nou mo-

nestir que es començà a bastir a partir de 1717. Començam pel **claustre de les Murteres**, amb quatre corredors coberts amb volta d'aresta i, a la part descoberta, amb les murteres que li donen nom i diversos xiprers i tarongers, a més d'un brollador barroc al centre. En un dels corredors, hi ha l'**apoteca-ria**, que ocupa l'espai d'una

antiga capella, ja que hi fou traslladada l'any 1933 per Bartomeu Ferrà Joan, des de l'antiga localització al costat del pati del Brollador; hi trobarem més d'un

centenar de pots ceràmics del segle XVIII, a més de recipients de vidre i altres objectes, com balancetes i morters.

Continuam pel llarg corredor de migjorn de les **cel·les de la Cartoixa Nova**, on visitam la cel·la prioral, amb la capella, la biblioteca, la sala d'audiències, el menjador i la cambra, a més del jardí; aquestes estan-

ces contenen un important fons artístic, bibliogràfic i documental. L'itinerari continua per les cel·les 2 i 4, que mostren records de l'estada de l'escriptora George Sand i del pianista Frederic Chopin, dels quals destaquem el piano Pleyel i els manuscrits de l'obra *Un hivern a Mallorca*. A continuació, trobarem les diferents sales del Museu Municipal de Valldemossa, dividit en quatre seccions: secció de l'Antiga Impremta Guasp, amb la premsa i nombroses planxes xil·logràfiques; secció de l'Arxiduc Lluís Salvador; i secció de Pintors de la Serra de Tramuntana, amb un important fons de pintura del final del segle XIX i del segle XX. La quarta secció té un tractament autònom, ja que configura el Museu Municipal d'Art Contemporani, amb un bon fons pictòric de Juli Ramis i també

L'església de la Cartoixa és d'estil neoclàssic

L'església de Sant Bartomeu apareix documentada en el segle XIII

Vista general de Valldemossa.

Església parroquial del poble.

de nombrosos pintors contemporanis, com Joan Miró i Francis Bacon, a més de gravats de Picasso.

Des de la plaça de Cartoixa, entrem a les estances de l'anomenada Cartoixa Vella, que coincideix amb el solar de l'antic Palau del Rei Sanç. La primera estança,

la sala de música, conserva la decoració pictòrica de Ricard Anckermann, amb motius històrics i mitològics. Continuem pel claustre de Santa Maria, del segle XVI, i pujam al menjador de l'actual Can Bauçà de Mirabò, més antigament dit Can Sureda, producte de les adaptacions que patí el vell

cenobi a partir de mitjan segle passat. Passam per la torre que allotjà Gaspar M. de Jovellanos i, immediatament, podem observar les

sales ricament ornamentades dels Bauçà de Mirabò.

Pel carrer de Jovellanos, ens disposam a conèixer l'exterior de llevant del Palau del

Rei Sanç i de Cartoixa Vella, vora la plaça de Rubén Darío (antic pati del Brollador), amb el portal ogival que era l'antiga entrada, al capdamunt del qual remarcam el relleu de sant Bru, obrat per Jaume Blanquer l'any 1623; més a migjorn, contemplam la bella vista que ofereix la mi-

randa dels Lledoners, als peus de la torre dels Hostes, de 1555.

Des de la plaça de Ramon Llull, avançam cap al nucli més antic del poble, pel carrer de Uetam, amb l'hort de Cartoixa a la nostra l'hostal de Can Marió i, més endavant, enllaçam amb el carrer de la Rosa. Passam vora una casa de reminiscències regio-

nalistes, construïda cap a 1930. A la vora, hi ha una roca amb una inscripció relativa a la pujada a Valldemossa del cos incorrupte de santa Catalina Tomàs, l'any 1974. El carrer de la Rosa ens deixa en el carrer

de la Constitució, amb l'edifici de l'antic Ajuntament a l'esquerra, conegut amb el nom del Porxo, amb un rellotge de sol i amb la data de 1605; encara en lleugera davallada, arribam a la plaça de Santa Catalina Tomàs, on es troba l'església parroquial.

L'església parroquial de Sant Bartomeu, documentada ja en el segle XIII amb el nom de

Santa Maria de Valldemossa, presenta una façana de l'any 1924, projectada per l'arquitecte Forteza i pel pintor Bartomeu Ferrà Joan, amb portal inacabat. L'interior conté un retaule major barroc, de 1720, que

Hotel Rural Es Figueras Nou

Restaurant Es Pati de Montuiri

Cra. Montuiri - Sant Joan, km 0,7
07230 Montuiri (Mallorca)
Tel. 64 67 64 - Fax 64 67 47

conserva la imatge de l'Assumpta, de la primera mitat del segle XVI. La pica baptismal és del final del segle XVII i la capella fonda és dedicada a santa Catalina Tomàs.

Vora el portal lateral del temple parroquial es troba la **Rectoria**, una de les cases interessants del poble. L'interior acull una col·lecció de llenços marians i el jardí conserva restes provinents de Cartoixa Vella. Davant la Rectoria hi ha una imatge en bronze de santa Catalina Tomàs nina, obra d'Horacio de Eguía.

A escassos metres de la Rectoria, en el núm. 5, es troba la **casa natal de santa Catalina Tomàs**, convertida en part en oratori, amb altar presidit per una imatge de la santa valdemossina i, als murs laterals, dos llenços del segle XVIII. A continuació, proposam un recorregut pels estrets carrerons del centre antic de la vila, per la qual cosa passejam per l'encisador carrer de la Rectoria i, al final, vora la plaça de Na Búger, voltam a la dreta pel carrer del pare C'astanyeda, conegut tradicionalment amb el nom de carrer

de l'Amargura, que envolta la capçalera de l'església parroquial. Arribam a la creu de terme de Baix i avançam pel carrer de la Beata, al final del qual, al començament del camí de les Roques Llises, es troba la **font de la Beata**, amb les imatges de sant Antoni i de santa Catalina, en record d'un dels prodigis de la

Façana de la Cartoixa Vella.

Beata; la font fou reformada el 1884 segons projecte de Bartomeu Ferrà Perelló.

•
L'Abeurador o creu de Dalt, de 1704, és obra de Rafel Torres

• • •

Tornam a remuntar cap al centre de la vila, cosa que podem fer passant novament per davant l'església parroquial

i, a la part alta del carrer de la Constitució, podem voltar a la dreta pel carrer de la Carnisseria i, tot d'una, tombam a l'esquerra per la plaça de Gallard, on hi ha diverses cases amb teules pintades. Aviat arribam a la plaça Pública, que mostra a la nostra dreta la clàssica porxada de dues plantes amb quatre arcs d'ansa-

paner, que acollia l'antic mercat i la posada dels ermitans de Trinitat; segons l'Arxiduc, hi havia una taverna amb marquesina i bastes pilastres de pedra. Cap a ponent, enllaçam amb el carrer de la Rosa i, un poc més endavant, deixam a l'esquerra el carrer de Uetam i voltam a la dreta, encara pel carrer de la Rosa, per on arribam aviat a la casa dita **Can Salvà** (núm. 35), amb portal redó coronat per un escut de la família Ferrandell i la data de 1612, i al **Convent de Monges Franciscanes** (núm. 30). Pocs

•
La font de la Beata fou reformada el 1884

• • •

metres més endavant dels edificis anteriors, en la cantonada que forma el carrer de Nicolau Calafat amb el carrer Vell, que és pròpiament la continuació del carrer de la Rosa, trobam una altra casa interessant, **Cal Sabater Coix**, amb portal d'arc redó i l'anagrama de Crist al capdamunt. Pujam el carrer Vell i, en arribar al carrer del rei Sanç, voltam cap a la dreta, fins que arribam, a l'altura del núm 31, davant una casa remarcable, **Son Ronqueto**, amb façana de dues plantes, portal forà d'arc redó amb el nom de la família Mas, i la data de 1590; als extrems de la façana, hi ha dos curiosos relleus en forma de cara amb gorgera. Després de Son Ronqueto, tornam enrere pel carrer del rei Sanç i arribam a la creu de l'Abeurador o creu de Dalt, de 1704, obra de Rafel Torres, amb interessants relleus miniaturats; a la

vora, hi ha a l'abeurador i els rentadors. A prop de la creu hi ha la plaça de Ramon Llull, on acabam la visita. Però, si encara en volem més, podem travessar la carretera de Palma a Deià i cercar les cases de Son Gual, amb interessant torre de defensa; el col·legi Nicolau Calafat, de 1925, projectat per l'arquitecte Forteza i per l'enginyer Eduard Nouviles; i la capella de Sant Vicent Ferrer o del Cor de Jesús, de 1911, aixecada on, segons la tradició, predicà el sant dominicà el 1413.

Gaspar Valero

On putes eres tu, el '98?

Un llibre del qual no cal esmentar el títol, ni molt manco l'editorial o els autors, selecciona cent personatges barcelonins d'adopció o de naixença perquè responguin una sèrie de preguntes sobre la seva ciutat. Entre altres

aspectes molt interessants, a la pregunta número tres es demana qualche cosa semblant a: Quina música o banda sonora li posaries a Barcelona? Cadacú respon més o manco a la seva bolla segons el lloc que ocupa en el món.

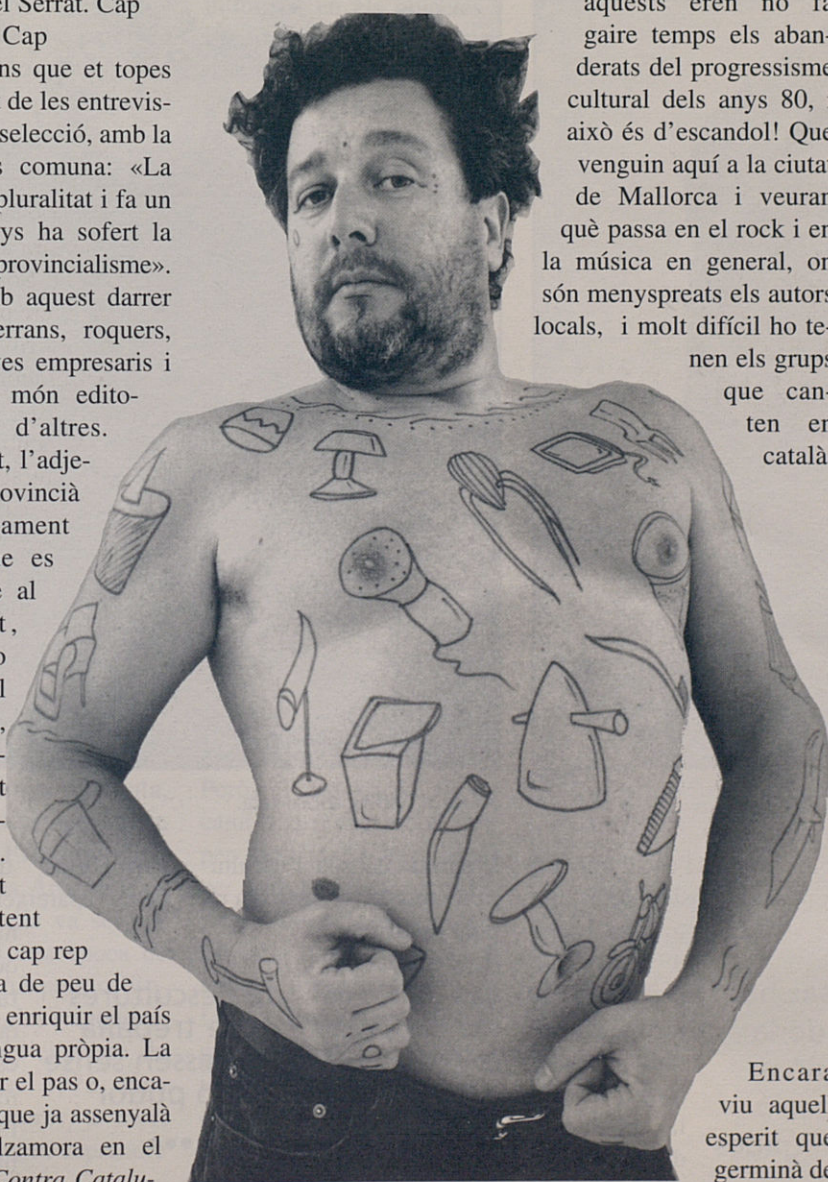
Hi ha un gran percentatge que reivindica la rumba catalana, Gato Pérez, Peret, i finalment una majoria, Joan Manuel Serrat. Cap sorpresa. Cap desencís, fins que et topes en gran part de les entrevistes, curiosa selecció, amb la queixa més comuna: «La ciutat perd pluralitat i fa un grapat d'anys ha sofert la invasió del provincialisme». Compte amb aquest darrer punt: esquerrans, roquers, dretans, joves empresaris i esnobs del món editorial, entre d'altres. Aquest punt, l'adjectiu de província el redreçament cultural que es pugui viure al Principat, estigui o no a un nivell òptim, o sia, o no subvencionat per la Generalitat. Aquest tímid intent d'aixecar el cap rep una puntada de peu de qui no gosa enriquir el país amb la llengua pròpia. La por de donar el pas o, encara pitjor, el que ja assenyalà Sebastià Alzamora en el seu article *Contra Catalunya* en el *Diari de Balears* del 14 de febrer, sembla que

la reexida d'aquesta gent demagoga és imminent a tots els nivells. No deixem la política de costat, és la causa central que ens ha fet

recular tan espectacularment en nom de la pluralitat. És l'internacionalisme dels pelacanyes de sempre, el que passa aquí és que aquests eren no fa gaire temps els abanderats del progressisme cultural dels anys 80, i això és d'escandol! Que venguin aquí a la ciutat de Mallorca i veuran què passa en el rock i en la música en general, on són menyspreats els autors locals, i molt difícil ho tenen els grups que canten en català.

tío Curro, i és ben viva en aquells, i no us alarmeu, que encara pensen que el català (i més a Mallorca) és llengua de pagesos analfabets que fan olor de fum. A l'ambient nocturn si vols estar a l'*altura* parla castellà, i no fotis home! Aquests parlen de provincialisme i vénen a Palma de Mallorca, que és l'oasi de la varietat cultural, i si heu de sortir de vespre o voleu estar en el rotllo, els *apolítics* del *Youthing* us diran on heu d'anar i també us prevendran si hi ha massa oferta de grups nostrats. No em direu que no recordeu qualche amic o familiar que, en posar un disc d'un cantautor de ca nostra o algun grup novell de katalà-rock, en sentir la primera frase et fa la mitja i et demana que ho canviïs. Doncs, diuen que això contra el *provincianisme* es tornarà a usar.

Dónde estabas tú en el 77? Abans, aquest tema era per a mi símbol d'una època concreta en la història (de transició) del rock a l'Estat espanyol. A hores d'ara sols em fa reflexionar i concloure que potser que el 77 fos un d'aquells anys que vaig ajudar, en comptes de comprar-me una guitarra, a exsecallar els ametlers, i això es paga. Ja hodiegué Yves Montand: «Si la política no et preocupa, ella es preocuparà per tu.»

Philippe Stark. Foto: Mondino. Reproducció de la publicació *Taschen* 96-97.

Encara viu aquell esperit que germinà de la mala llavor del

Joan Bennàssar, de la pintura i l'escultura

De fa un temps, Joan Bennàssar ha fixat la seva residència i el seu estudi al camp de Pollença, on va néixer el 1950, després de molts anys per Barcelona. Tanmateix pareixia estar destinat a aquesta terra, a la qual sempre era de tornada.

Malgrat això, aquest fet no suposa una arribada a port, ni molt manco

una aturada en el ja llarg trajecte per l'ofici d'artista. Joan Bennàssar, entre els ametlers de Pollença, entre el ritme de la Barcelona industrial o onsevulla, continua treballant deu o dotze hores, sense conèixer el repòs.

El seu natural, d'una inquietud sense límits, no li ho permet.

Cap en Blau. Pedres, ciment i resines.

Al Jardí. Vinilic sobre tela.

Una exposició de la seva producció més recent, a la galeria Pilar Parra, de Madrid, pot ser una bona excusa per fer un repàs de la trajectòria de qui es mou, amb idèntica desimboltura, pels camins de la pintura i de l'escultura. En aquesta exposició hi ha una mostra d'ambdós llenguatges. I mentre la pintura pareix haver assolit la maduresa d'una temàtica que ha anat reprenent, una i una altra vegada al llarg de

Bennàssar ha passat de la figuració a l'abstracció diverses vegades

la darrera dècada, l'escultura sembla haver arribat a un punt revulsiu.

Els seus quadres d'ara no són sinó l'expressió assossegada de qui es recrea treballant el fons, la matèria i els colors, amb infinita subtileza. I en una nebulosa d'ocres i grisos, de roses i

vermellons, de verds i blaus, apareixen els personatges, caps, qualche figura d'al·lot i qualcuna altra escena d'amants que de fa temps poblen els seus

somnis d'artista. Les figures són simples, esquemàtiques, tan sols perfilades

Les escultures que treballa l'expressen sense cap pudor

amb un traç negre, però no estan exemptes del volum desitjat. Tenen qualche cosa palpable.

I si parlem de volum, les escultures que treballa en aquests moments l'expressen sense cap pudor. També són caps, com en el cas de la pintura, però treballats amb ciment o amb ferro, i demostren que qui els ha creat té ben clar el llenguatge que ha emprat. Com en els quadres, els rostres escultòrics són escassos en expressió, més bé pareixen mirar la feta o, potser, passar-ne, en una abstracció evident.

Però en cap cas, l'escultura i la pintura interfereixen una en el camp de l'altra. L'artista es demostra molt pintor

quan treballa la pintura, i molt escultor, i tan sols escultor, quan moldeja les peces que després seran ciment o ferro i pintura, perquè encara que les escultures presentin un acabat pictòric, són peces d'escultor.

De fet, Joan Bennàssar té formació d'escultor, especialitat que va triar, cap al final dels anys seixanta, principi dels setanta, quan estudiava a l'Escola Superior de Belles Arts de Barcelona. Aquella va ser per al mallorquí una època de fort compromís polític, d'oposició al règim franquista, que provocà l'expulsió de la facultat, el 1972. Fins cinc anys després, ja mort Franco, no pogué reprendre els seus estudis.

Des d'aquella etapa iniciàtica, ha seguit una trajectò-

ria més o menys paral·lela als llenguatges del seu temps. Pot ser l'únic que no l'ha influït gaire o gairebé gens ha estat aquella escola paisatgística que tant havia arrelat en la seva Pollença natal. Joan Bennàssar ha passat de la figuració a l'abstracció diverses vegades al llarg de quasi trenta anys d'ofici artístic. Ha aprofundit en el llenguatge expressionista, en la temàtica social, en el món més intimista, en els objectes i l'entorn quotidià, en les natures mortes, en la pintura gestual i en el retrat. I, a més de la pintura i l'escultura,

El pintor no pot deslligar la seva obra de la seva vida

• • •

s'ha sentit atret per l'obra gràfica i pel constant exercici del dibuix.

El 1994, es pogué fer un repàs visual d'a-

questa trajectòria a la mostra retrospectiva que organitzà, a ses Voltes, l'Ajuntament de Palma. En aquell moment i en el catàleg de l'exposició, Catalina Serra escrivia: «El seu ha estat un camí amb molts revolts, amb dreceres, entrebancs, aturades, corregudes i temporades de repòs. Però, al cap i a la fi, un camí que només és el seu, per molt que s'hagi vestit per a l'ocasió en els diferents moments del viatge. Ell, ara, quan mira cap a enrere, respon de tot».

I és que Joan Bennàssar no pot deslligar l'obra de la vida. Els diferents estats emocionals, les distintes residències, les lectures diverses i quantioses o l'evolució ideològica són cada una de les centenars d'o-

bres que ha produït. La inquietud l'ha duit d'un lloc a l'altre, però en cada un d'aquests canvis hi són la coherència i la fidelitat amb ell mateix.

Avui, encara que continua treballant a un ritme frenètic, al mig del camp de Pollença, les seves obres potser s'hagin deixat influir per aquest lloc que transmet pau i repòs. L'artista no el

coneix, el repòs, però les seves obres desprenen una serenitat que no hi era tan sols fa un parell d'anys. Assolida la maduresa de l'ofici i suposant que els rostres d'aquests al·lots guarden l'esperit de Joan, sabem que avui es mira la vida amb més condescendència i que ha après a posar la distància necessària.

Tres Caps a la Mar. Mixta sobre taula.

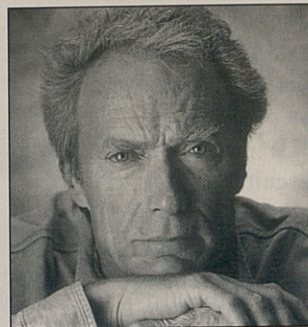
Eastwood demostra la innocència d'un presoner a *True crime*

Clint Eastwood acaba de començar a filmar *True crime*, un thriller de suspens basat en el best seller d'Andrew Klavan del mateix títol. La pel·lícula examina

les 26 hores anteriors a l'execució d'un home condemnat a mort, en les quals un periodista que travessa un mal moment, encarnat pel propi Eastwood, intenta

demostrar la innocència del presoner seguint una nova i sorprenent prova que acaba d'esser revelada.

Clint Eastwood.

L'herència parapsicològica de Bullock i Kidman

Sandra Bullock.

Quatre de les actrius més estimades i populars de l'actual cinema nord-americà, Sandra Bullock, Nicole Kidman, Dianne Wiest i Stockard Channing, protagonitzaran *Practical magic*. Griffin Dune, que ha dirigit recentment la comèdia romàntica *Adictos al amor*, serà el director de la pel·lícula. El guió és de Robin Swicord, basat en la popular novel·la homònima d'Alice Hoffman, sobre dues germanes que utilitzen les seves qualitats hereditàries per superar els obstacles en el descobriment de l'autèntic amor. *Practical magic*, ambientada en una petita ciutat de Nova Anglaterra, conta la història de dues germanes (Bullock i Kidman) que varen ser criades per les seves ties (Wiest i Channing) després de la mort dels seus pares. Tractant de transmetre'ls l'especial i poderosa herència psicològica de les dones de la família Owens, les ties esperen donar a les seves nebodes la força que emana de la màgia.

Les hores baixes de Keanu Reeves

L'actor Keanu Reeves travessa un dels seus pitjors moments professionals. *Pactar con el diablo*, on tenia per company Al Pacino, no ha estat l'èxit de taquilla que s'esperava. A més, la Paramount es nega a distribuir el seu nou projecte, *Object of my affection*. Es tracta d'una comèdia que conta la història d'un jove gai que té una aventura amb una companya d'habitació, personatge encarregat a Uma Thurman. Encara que els motius no estan del tot clars, pareix que la negativa de l'estudi radica en la similitud de l'argument d'aquest film amb el de *In & out*, on Kevin Kline interpretava un professor gai.

Keanu Reeves.

Les actrius madures contra Woody Allen

L'associació Actresses work, que es dedica a defensar els interessos d'actrius d'edat madura, es queixa de Woody Allen perquè promou en les seves pel·lícules la idea que una dona que passi dels 35 anys no serveix sexualment. Per la seva banda, i mentre continua passejant pel món la seva història d'amor amb Soon-yi, el cineasta declara: «Això de ser un immadur li dóna molts avantatges amb les joves».

Nou projecte pels protagonistes de *Trainspotting*

Robert Carlyle i Johnny Lee Miller, antics coneguts de *Trainspotting*, tornen a coincidir en una altra pel·lícula, *Plunkett and Macleane*, la història de dos assaltadors de camins a l'Anglaterra del segle XVIII. Basada en un fet real, la pel·lícula suposa el debut darrere la càmera de Jake Scott, realitzador que ha aconseguit nombrosos premis dirigint anuncis per a televisió i clips musicals, entre ells el famós *Everybody hurts*, de Rem.

Madonna en una pel·lícula sobre Versace

Després de llançar el disc *Ray of light*, Madonna reprèn la carrera cinematogràfica protagonitzant una nova pel·lícula entorn de l'assassinat de Gianni Versace. L'artista podria encarnar Donatella, la germana del dissenyador. També s'ha confirmat que Madonna participarà en *The reed door*, on tindrà per companya de repartiment Stockard Channing. L'èpica cinematogràfica d'Alan Parker serà una dona que ha patit una infantesa difícil amb el seu germà. La vida els separa, però es retroben quan ell emmalalteix de la sida.

Ángela Molina i Marisa Paredes, internacionals

Recuperada per Almodóvar a *Carne Trémula*, Ángela Molina viu un altre moment d'esplendor professional. Aquest proper estiu protagonitzarà *Dios duerme en Buenos Aires*, el debut en la direcció de l'actriu Norma Aleandro (*La historia oficial*, *Sol de otoño*), on es conta la història d'una companyia d'actors a

l'Argentina preperonista. Marisa Paredes, una altra de les al·lotes Almodóvar, acaba de rodar a França un llargmetratge d'Alain Guesneir, *A trabajar*, sobre un matrimoni de burgesos paranoics i depressius als quals afectarà, tant personal com professionalment, l'entrada en escena d'un jove jardiner.

L'elecció de James Bond

Seamaster Professional

Relojería Española
FUNDADA EN 1885

c/ Colón, 12 • Tels. 72 15 63 - 72 43 44 • 07001 Palma de Mallorca

Ω
OMEGA

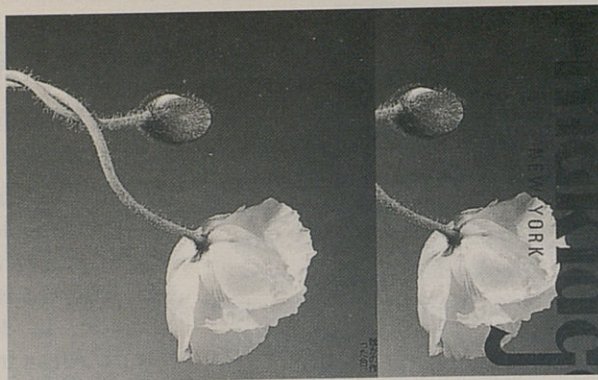
The sign of excellence
Internet: <http://www.omega.ch>

TOMORROW NEVER DIES © 1997 DANJAO LLC AND UNITED ARTISTS CORPORATION ALL RIGHTS RESERVED 007 GUN SYMBOL LOGO © 1962 DANJAO LLC AND UNITED ARTISTS CORPORATION ALL RIGHTS RESERVED

Martí Pol, forever

Mentre els informatius re-
peteixen el crac de les bor-
ses d'arreu d'aquest planeta
nostre tan redeglobaltitzat,
escolt caure la pluja da-
munt el jardí i llegesc el
poema «Temps immòbil»
del *Llibre d'Absències*
(Poesia, 8, Edicions 62,
Empúries) del consolador i
popularíssim **Miquel Mar-
tí Pol**. No he estat fins fa
poc lector d'aquest poeta
que té la frescor de **Salvat
Papasseit** i la perfecció
mètrica d'un ofici conjugat
amb una portentosa habili-
tat, quasi diria genètica.
Les citacions de **Saba** i de
Buda que encapçalen el
poemari són tota una decla-
ració de principis: hi ha, per
un cantó, el pensament de
la mort que ajuda a viure i,
per l'altre, les quatre nobles
veritats que costa d'enten-
dre: la Noble Veritat del
Sofriment, la Noble Veritat
de l'Origen del Sofriment,
la Noble Veritat de l'Ex-
tinció del Sofriment i la
Noble Veritat del Camí que
duu a l'Extinció del So-
friment. En endecasíl·labs
serens, Martí Pol canta la

solitud de l'altre que ha
partit amb totes les remors
de l'esperança i de la lu-
cidesa. Sí, sembla que són
males d'enfilar aquestes
dues músiques, però el poe-
ta troba els segments exac-
tes per conjugar-les. Llibre
elegíac molt d'acord amb
l'estat d'ànim de l'estació
que ens ajuda a pensar-nos,
a endisar-nos en nosaltres
mateixos a través de la lec-
tura, a combatre la malen-
conia. Saber que **Stendhal**
adorava els espinacs (que
per cert són boníssim crus
amb un raig d'oli, una mica
de sal i unes gotes d'acetat
balsàmic), i que l'any 1820
a Milà escrivia el seu epita-
fi («En ma vida no he esti-
mat amb passió més que
Cimarosa, **Mozart** i **Sha-
kespeare**»), són unes fetes
entre mil que he pogut co-
nèixer gràcies a un diccio-
nari portàtil que han con-
feccionat **Sophie Basch** i
Bruno Racine titulat *Sten-
dhal, Petit Breviaire* (Edi-
tions du Rocher) i que reco-
man com una joia als ama-
dors de l'autor de *Le rouge
et le noir*.

Kazuyasu Magane.

Aparador

Ausiàs, mon amour

Ausiàs March ha sortit
en una *Guia de lectura
d'Ausiàs March* (Edito-
rial Empúries), feta pel
jove doctor en Filologia
Romànica **Xavier Dilla**,
que m'ha semblat ex-
cel·lent per a tots aquells
que s'han vist encuriosits
per l'obra d'aquest líric
extraordinari i no s'atre-
veixen a entrar-hi. Dilla
presenta vint poemes
molt ben triats entre els
128 que es conserven i
que són representatius de
tota la seva obra. I ens
col·loca dins el context

de la València del segle
XV, de la vida del poeta i,
sobretot, de la seva llen-
gua. Aquest llibre, dirigit
als que volen introduir-se
en la lectura d'un poeta
que per la seva llunyania
ens pot semblar fosc, pre-
senta un conjunt d'exerci-
cis i activitats mitjançant
els quals els lectors es
poden fer seva una de les
obres més musical del
català medieval. Hi ha
una àmplia bibliografia
general i dins l'explica-
ció de cada poema, una
de particular. Els lectors

Zebres. World Magazine.

Nova col·lecció: Homenatges

Ha nat la col·lecció «Homenatges» sota els auspicis de la Universitat de les Illes Balears. Puc dir que, si segueix en la línia dels dos primers volums, agradarà a tots els sensibles i omplirà un buit important en la difusió i divulgació dels nostres caps clars culturals. El primer llibre es titula *Joan Mascaró i Fornés (1897-1987)* i l'han coordinat dues persones, Gonçal López i Antoni Mas, que estimen l'obra d'aquest gran savi mallor-

quí per desgràcia només conegut en cercles minoritaris, malgrat que la tasca d'aquest margalider universal forma part del patrimoni cultural de dos països tan diferents com l'Índia i la Gran Bretanya. Mascaró és conegut per haver traduït del sànscrit al català i sobretot a l'anglès els grans clàssics hindús. A la primera part d'aquest volum de dues-centes seixanta-vuit planes, hi ha deu textos de Mascaró que ens donen un mostrar ben significatiu

que se sentin afamegats amb l'obra completa marquiana, la trobaran a l'històric i preciós volum *Les poesies d'Ausiàs March* (Segona edició corregida a la Sèrie Gran dels Quaderns Crema) amb una excel·lent introducció i el text revisat per **Joan Ferraté**. Aquest llibre és una joia que posa a l'abast dels amadors de l'obra del poeta valencià una versió completa, acurada i feta amb la intel·ligència esmolada i sensible d'un ver poeta i crític com Ferraté. Ell ens dona cinquanta planes d'introducció i vint-i-cinc d'apèndix perquè entenguem els criteris que atribueixen a March el procés d'ordenació de les seves obres, ens explica l'edició establerta

fa vuitanta anys per l'erudit rossellonès **Amé-deé Pagès** publicada per l'Institut d'Estudis Catalans, ens ofereix unes magnífiques dades biogràfiques i, finalment, una clara explicació de l'ordre i la cronologia dels poemes. Tot plegat, una meravella. En la nota que encapçala aquesta segona edició explica les millores respecte a la primera i fa esment de la tesi doctoral de **Xavier Dilla**, que li ha servit per rectificar algun error. Pels que en vulguin saber més recoman, del mateix Ferraté el llibre *Llegir Ausiàs March* (Quaderns Crema) on comenta les poesies núms. 1 a 12. Val l'alegria que un sensible i savi et comenti l'obra d'aquest falconer inspirat.

dels diferents territoris que va tocar: hi ha una explicació sobre el poema èpic més extens de la humanitat, el Mahabharata, i la traducció al català d'un cant del Bhagavad-Gita, que és un episodi d'aquell; trobareu un text on parla de l'Orient i Lull, un retrat del poeta i polític Gabriel Alomar, comentaris sobre l'educació a Ceilan, una conferència sobre literatura hindú i una introducció a lectures mallorquines en tots els sentits, entre altres veres joies. La segona part del llibre és una miscel·lània d'un feix de persones, biògraf, amics, deixebles, col·legues, fans, que fan un *patchwork* extraordinari sobre la seva vida personal

i la seva obra. Els parlaments de l'acte d'investidura com a doctor honoris causa de la UIB, el passat 5 de setembre, clouen un text de textos ple de veritats i bel·leses. El número 2 de la col·lecció «Homenatges» és *La idea d'educació en l'obra de Joan Mascaró i Fornés*, que consta d'un rigorós resum biogràfic i una oberta selecció de textos a cura de Margalida Munar. Una col·lecció amb dos llibres necessaris per a qualsevol lector hedonista. Punt i apart: el disseny de la col·lecció «Homenatges» és una meravella: elegant, pràctic, exquisit i, sobretot, de fàcil lectura per la lletra i el format. L'artífex és Jaume Falconer, gràcies.

de novetats

Un vi amb caràcter Negre 1994 de Franja Roja

Franja Roja és un celler important en el manteniment d'un vi mallorquí de qualitat. Josep Lluís Ramonell, en Pep Perico, en fundà les bodegues l'any 1931, després d'haver estudiat a França. En l'actualitat el seus néts, Josep Lluís i Sebastià Roses Ferrer, administren aquesta empresa capdavantera. L'anyada de 1994 va ésser excel·lent. Una collita històrica només comparable a la de 1964, a causa de la gran sequera i la bona qualitat del raïm. Per això, i per la sàvia uti-

lització de la varietat autòctona Manto Negro, aquest vi de criança de Franja Roja és excepcional. Les varietats emprades són: 80% Manto Negro, 10% Tempranillo i 10% Cabernet Sauvignon. Les vinyes són de Santa Maria i Binissalem. La criança del Negre 1994 de Franja Roja ha constituït tot un llarg procés en el qual cada passa s'ha mesurat fins a l'extrem amb tota cura. Ha estat 20 mesos envellint en bótes de roure americà

i un cop embotellat reposa al celler durant 18 mesos més abans de la comercialització.

El resultat és un vi de color robí, amb marcats tons teula que posen de manifest la seva criança. En el conjunt aromàtic destaquen olors que recorden la fruita confitada i la mel. En boca, la càrrega tànica és la justa per donar-li vida. Un vi molt definit que es diferencia dels altres per la seva constitució en gran part conferida pel Manto Negro, varietat que demostra un cop més la seva aptitud per a la criança.

Franja Roja, S.A. Carrer Conquistador, 103.
07350 Binissalem. Tel. 511050. Fax 870084.

Les meravelles de Can Tudurí

Les postres Tudurí són una agradable sorpresa per al paladar més llépol. L'empresa va ésser iniciada per Joan Tudurí, un actiu menorquí des Castell. Tenien un bon restaurant i, allà, Joan Tudurí hi va aprendre l'ofici de la pastisseria. Devers 1965, la família va tenir la idea de comercialitzar les postres de cara a restaurants. Començaren amb flams i púdings elaborats segons receptes pròpies, i a poc a poc anaren eixamplant la varietat de productes. Finalment, el 1985, entraren en la venda a comerços d'alimentació. Ara els Tudurí i Borràs són quatre germans associats que segueixen la tradició d'artesans pastissers de la família i hi incorporen innovació i modernització permanent.

Elaboren flam d'ou, púding d'ensaimades, greixonera de brossat, pastís de formatge, gató d'ametla, *tirami su* casolà, pastís de poma i mousses variades. El procés d'elaboració és totalment manual, a partir de receptes pròpies fruit de la llarga experiència de la família. Els ingredients són naturals, sense conservants ni additius. Això obliga a un envasat hermètic, termosegellat, que assegura un màxim de conservació per als productes. Els Tudurí han aconseguit allò que fa uns anys pareixia impossible: fer un producte casolà, de bona qualitat, a un preu raonable i amb una magnífica comercialització.

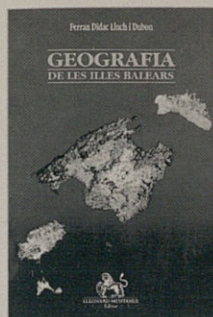
Postres Tudurí S.L. Carrer dels Conradsors,
Pas. Int. B5. 07141 Marratxí. Tel. i Fax 604149.

Consell de Mallorca
Foment i Ocupació

LA HISTÒRIA DE MALLORCA

al teu abast

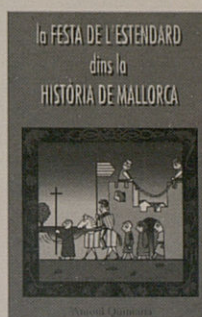
GEOGRAFIA DE LES ILLES BALEARS
de Ferran Didac Lluch i Dubon

LLEONARD MUNTANER
Editor

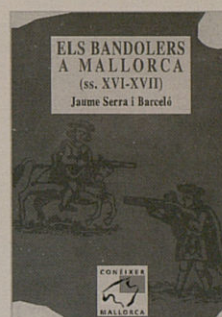
LA CAUSA XUETA A LA CORT DE CARLES III
de Francesc Riera i Montserrat

LLEONARD MUNTANER
Editor

LA FESTA DE L'ESTENDARD DINS LA HISTÒRIA DE MALLORCA
d'Antoni Quintana

EDITORIAL MOLL

ELS BANDOLERS A MALLORCA (ss. XVI - XVII)
de Jaume Serra i Barceló

CONÈIXER MALLORCA

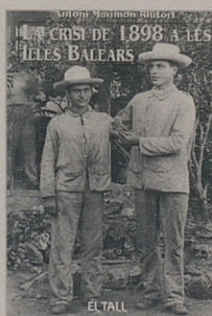
MALLORCA EN EL SEGLE XIII
de Pau Cateura Bennàsser

CONÈIXER MALLORCA

HISTÒRIA DE LA RÀDIO A MALLORCA (1933 - 1994)
de Matilde Delgado Reina

EL TALL Editorial

LA CRISI DE 1898 A LES ILLES BALEARS
d'Antoni Marimon Riutort

EL TALL Editorial

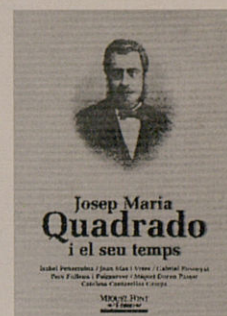
EL PODER I ELS PODEROSOS A LES VILES DE MALLORCA (1868 - 1898)
de Pere Salas

EDICIONS DOCUMENTA BALEAR

SANT JOAN CACICS I REPRESSORS
d'Arnau Company

EDICIONS DOCUMENTA BALEAR

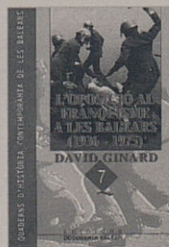
JOSEP MARIA QUADRADO I EL SEU TEMPS
Isabel Penarribia, Joan Mas i Vives, Gabriel Ensenyat, Pere Fullana i Puigserver, Miquel Duran Pastor, Catalina Cantarellas Camps

MIQUEL FONT Editor

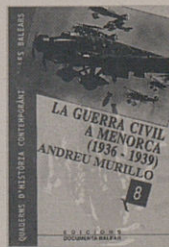
QUADERNS D'HISTÒRIA CONTEMPORÀNIA DE LES BALEARS

LA DONA EN LA MALLORCA CONTEMPORÀNIA
de Joana M. Escartín i Aina R. Serrano

L'OPOSICIÓ AL FRANQUISME A LES BALEARS (1936 - 1975)
de David Ginard

LA GUERRA CIVIL A MENORCA (1936 - 1939)
d'Andreu Murillo

LA MAÇONERIA A LES BALEARS (1836 - 1936)
de Francesc Sanllorente

LA CULTURA A MALLORCA (1840 - 1936)
d'Isabel Graña

DOCUMENTA BALEAR

Amb la col.laboració de:

10 preguntes i 10 respostes sobre l'èxtasi i altres pastilles

1. Són perilloses?

Pels seus efectes nocius, poden arribar a ser mortals.

6. Creen addicció?

Poden produir tant dependència física com psicològica.

2. Són noves?

Es coneixen des de 1914, amb altres noms.

7. Es poden controlar?

Els seus efectes persisteixen en el temps i són incontrolables.

3. Són afrodisíaques?

Poden produir inhibició del desig sexual i impotència.

8. Es combinen amb altres drogues?

És habitual consumir-les amb alcohol, haixix, cocaïna, etc.

4. Són netes?

Poden contenir qualsevol substància.

9. Es fan servir com a medecines?

Han estat descartades per la seva toxicitat.

5. Són divertides?

Substitueixen la capacitat d'imaginar i innovar.

10. Estan totes prohibides?

Són totes substàncies il·legals.

**No deixis
escapar la vida
a tota pastilla**

GOVERN BALEAR

Conselleria de Presidència

Direcció General de Joventut i Família

